

Kjøbenhavn's
Universitets = Journal

udgiven

ved

Professor Jacob Baden.

Tiende Aargang

1801.

Kjøbenhavn.

Trykt hos Directeur Johan Frederik Schultz, Hans Kongelige Majestats
og Universitets = Bogtrykker.

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or author's name, appearing as "Handwritten".

Handwritten title or main heading, possibly "Handwritten Journal".

Handwritten text below the title, possibly a subtitle or date, appearing as "Handwritten".

Small handwritten text or mark, possibly a page number or reference, appearing as "Handwritten".

Handwritten text, possibly a name or location, appearing as "Handwritten".

Handwritten text or a line of text below the illustration, appearing as "Handwritten".

Handwritten text, possibly a signature or name, appearing as "Handwritten".

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a date or location, appearing as "Handwritten".

Small handwritten text or mark at the very bottom, appearing as "Handwritten".

K i ø b e n h a v n s U n i v e r s i t e t s j o u r n a l .

Tiende Aargang's første Hefte.

Kiøbenhavn, trykt hos Directeur Joh. Fred. Schulk. Forlagt af Prof. Jac. Baden.

I.

Videre Beretning om Plinius den Ældre *).

Plin. Epist. VI. 16. til Tacitus.

Du begjærer, at jeg skal berette Dig min Morbroders Død, paa det Du desbedre kan overleve Sandheden til Efterkommerne.

Annam derfor min Taksigelse; thi jeg seer, at hans Død vil naae en udsdelig Ære, naar den bliver en Gienstand for din Historie. For, omendskjont han omkom, som Folkeslag, som Byer omkomme, ved en mærkværdig Tildragelse, og de smukkeste Landskabers Undergang synes at skulle for-

evige hans Minde 1): omendskjont han selv har efterladt mange og varige Mindesmærker; saa vil

- 1) Thi omendskjont — — hans Minde. Meningen er: hans Død kan ikke blive ubekendt, om du end ikke skriver om den, da den har været forbunden med saa vigtig en Tildragelse som Vesuv's Brand, der vil gjøre Epoke i Historien formedels de mange smukke Landskabers Ødelæggelse, den har forvoldet. Enkelte Menneskers Død er i Almindelighed snart glemt, men Nationers og Byers Undergang har Følger, som gjøre Erindringen deraf mere

*) See Univers. Journalen for 1800, 4de Hefte S. 175. Her leveres det 16de og 20de Brev af den 6te Bog, begge til Tacitus, hvoraf det første beretter Morbroderens Død, det andet hans egen og Moders Fare under den samme Eruption af Vesuv, der skilte hans Morbroder ved Livet. — Begge disse Breve ere ikke fri for Dunkelheder, som reise sig af de mange forskellige Læsemaader, som Texten er underkastet, og som have brudt de lærdeste Fortolkere, og endnu ikke gandske ere bragte i Rigtighed. — Ogsaa den omliggende Egn's Situation er ikke oplyst nok, og formerer Oversættelsens Vanskeligheder. Ventelig har den samme Vulkan forandret Stedernes Situation meget, og især Strømmenes og Flodernes Løb.

Oversætteren.

dog dine Skrifteres Evighed meget forlange hans Navns Vedvarethed. Jeg holder dem for lykkelige, som Guderne have skænket den Gave, enten at gjøre det som fortæner at skrives, eller at skrive det som fortæner at læses, men lykkeligst dem, som naac begge Dele. I disses Tal vil min Morbroder komme, baade ved sine egne og ved dine Skrifter. Desto hellere paatager jeg mig, ja jeg kræver endog det du paalægger mig.

Han opholdt sig i Misenum 2), hvor han kommanderede Flaaden personlig. Den 25 August Kl. 1 omtrent Middag melder min Moder ham,

vedvarende, og derfor bliver ogsaa de Mennesters Hukommelse mere vedvarende, som ere omkomne med dem. — Saaledes synes Meningen ikke vanskelig at fatte, men Periodens Bygning og Constructionen er besynderlig, og Stedet ikke uden Varietet i Læsmaaden. Jeg har holdet mig til Corne's Distinction af Texten.

- 2) Misenum var et Forbjerg, Stad og Havn i Campanien, ikke langt fra Cumæ. Her var efter August's Anordning steds en tilfrækkelig Flaade posteret, som ved Mare inferum eller det tyrenske Hav skulde vaage over Rigets Ro, og som snart kunde være ved Haanden, naar Uroe opkom i Frankrig, Spanien, Afrika, Egypten, Sardinien og Sicilien. Til samme Hensigt var ved mare superum eller det Adriatiske Hav i Ravenna en anden Flaade beredt, som skulde have et vaaget Die med Naboprovincierne paa den anden Side af Italien.

at der lod sig see en Skye af usædvanlig baade Størrelse og Udseende. Han havde solet sig, derpaa brugt det kolde Bad, og taget sin Frokost 3) liggende, og studerede nu; hvorpaa han kræver sine Sætte, og bestiger det Sted, hverfra hint Underværk best kunde sees. Skyen steg op, uvisst for dem som betragtede den langt borte, fra hvad Bierg — at det var Vesuv 4), erfarede man siden. I Lighed og Skikkelse kom intet Træ den nærmere end Grantræet. Thi efter at den havde hævet sig i Veiret, ligesom med en meget lang Vul, udbredte den sig i nogle Grene. Jeg kan tænke, at den friske Vind som havde opløstet den, forlod den og blev efterhaanden mat; eller at den overvunden ved sin egen Tyngde forsvandt ved at udbrede sig: undertiden klar, undertiden mørk og plettet, eftersom den havde ført Jord eller Aske i Veiret med sig.

Han som en meget lærd Mand, forekom dette som noget stort, der fortænte nærmere at kendes. Han lader et liburner Skib gjøre i

-
- 3) Solet sig, tager sin Frokost. See det forrige Brev. Frokost, har jeg der kaldt det Middagsmad. Det var den saa kaldte gustatio, da man op ad Dagen (interdiu) tog nogen tør Spise til sig med Rosiner.
- 4) Det er meget rimeligt, at denne Vesuv's Brand enten har været den allerførste man kender, eller at Bierget dog ikke i Mand's Minde maa have brændt, efterdi Plinius synes at have været ganske uvidende om denne dets Egenkab, og derfor heller ikke i hans Naturhistorie, hvor han Lib. II. Cap. 106 opregner de brændende Bierge, nævner Vesuv.

Stand, og tilbyder mig, om jeg vilde komme med. Jeg svarede, at jeg vilde heller studere; og han havde just selv givet mig noget at skrive over. Han gik ud, og tager sin Skrivertavle med sig.

I *Actina* 5) en Dye som laae i Nærheden, bade ham Matroserne, som af den overhangende Fare vare satte i Skræk, at han vilde rædde dem af denne saa store Angst, og der var ingen Maa- de at ræddes paa, uden til Skibs. Han forandrer sin Plan 6), og hvad han havde begyndt af Ny- gierrighed, sætter han i Værk med Høimodighed 7).

5) I *Actina* 10. Dette Sted er udsat for megen Forandring, saavel i enkelte Ord som i Henseende til Textens Adskillelse, hvori jeg her ikke kan indlade mig. Jeg har fulgt Texten i Gesners Udgave af Plinius Breve, endskjønt han selv ikke holder den for den rigtigste, men foreslaaer en gandske anden Læsemaade i Noterne.

6) Han forandrer sin Plan. Næmlig hans første Plan var at sætte sig paa et Liburnerskib, og med dette eneste Skib af Flaaden at seile hen, for i Nærheden at undersøge Branden. Denne Plan grundede sig altsaa blot paa Nygierrighed og Vidbegiærklighed. Men da han fik Matrosernes Frygt i *Actina* at høre, og disse troede, de ikke kunde ræddes uden ved den hele Flaades Bistand, forandrede han sin Plan, og lod den hele Flaade lægge ned fra Misenum. — Dog maa jeg tilstaae, at denne Forklaring ikke vil mig ret i Hovedet.

7) Sætter han i Værk med Høimodighed. Næmlig fatter det høimodige Forsæt, i

Han haler Fregatterne ned, gaaer selv om Bord, for at hielpe, ikke *Actina* alene, men mange; thi den behagelige Kyst var fuld af Mennesker. Han iler der hen, hvorfra Andre af Skræk tage Flugten, og holder Raasen, styrer Rørene lige imod Faren: saa aldeles uden Frygt, at han dicterede og optegnede alle denne Tragadies Bevægelser, alle Scener 8), ligesom de havde vist sig for hans Øine.

Allerede var Usken falden paa Skibene, des varmere og tykkere, jo nærmere han kom; allerede endog Dimstene, og andre sorte og brændte og af Isden brudte Smaastene; allerede var fremkommen et plubseligt Vod 9), og Kysterne vare utilgiængelige formedelst nedfaldende Stykker af Bierget. Efterat han havde lidet betænkt sig, om han skulde vende tilbage, og Styrmanden raadte at han skulde gjøre det, siger han: "Lykken staaer de Riække bi, tag til Pomponian 10)". Denne var i Sta-

Stedet for at tilfredsstille sin Nygierrighed, at rædde Flaadens Mandskab (classarii) fra den overhangende Livsfare.

8) I Orig. ut omnes illius mali motus, omnes figuras dictaret enotaretque. Hvad er figura mali? og hvorledes forskjællige fra motus mali? mine Hielpemidler give ingen Hielp. — Meningen er dog vel den som Oversættelsen udtrykker: alle de Forandringer som Isden tog, alle Optrin saa at sige i dette Sørgespil.

9) Vod. D. e. et Sted hvor Vandet er lavt, saa man ikke uden Fare for at løbe paa Grund, kan seile der.

10) I Lat. Pomponianum pete. Dersom der

bix paa den anden Side af Havbugten; thi Ky-
sterne krumme sig i en jevndannet Bue, hvori
Havet indgyder sig II). Endskjønt Faren endnu
ikke hang over Hovedet, saa dog, da den var
siensynlig, og ifald den tog til, dette Sted
gandste nær, havde han ladet sit Føl bringe paa
Stibene, i det faste Foræt at tage Flugten, saa-
snart Modvinden lagde sig.

Her lægger da min Morbroder ind med den
lykkeligste Vind, finder Pomponian skælvende,
favner, trøster, formaner ham, og for at for-
mindste hans Frygt ved sin Sikkerhed, lader han
sig bringe i Badet. Efter Badet lægger han sig,
spiser til Aften, og er munter, eller — hvilket er
ligesaa stort — lader som han er munter. Imid-
lertid fremkinne Ilden paa mange Steder fra
Besubtierget i de bredeste Luer, hvis Glands og
Klarhed afbrød Nattens Mørke 12). For at

ikke fulgte efter: erat Stabiis, saa vilde
man have anseet Pomponianum ikke for
en Person, men for et Adjectivum, hvor-
ved underforstodes prædium, og forklare
det om Pompons Villa; men saa saaer
man ansee Pomponian for en Ven af Pli-
nius, som havde taget Flugten til Stabia,
eller maasse boede der, men saa havde han
neppe udtrykt det: erat Stabiis.

11) J. Orig. Nam sensim circumactis cur-
vatisqve litoribus mare infunditur. Min
Ven Hr. Prof. Wad, som jeg har spurgt
til Raads i Henseende til dette vanskelige
Sted, oversætter det saaledes: "thi Havet
gik ind af Strandbredder, der lidt efter
lidt boiede sig og gjorde en Krumning".

12) Naar man nemlig læser excipiebat, som

dæmpe deres Frygt 13), lod han dem bemærke,
at Mangel paa Hielp, esterdi Vønderne af An-
gest havde forladt deres Huse og overladt dem til
Ilden, var Aarsag i Branden.

Derpaa begav han sig til Hvile og nød den
sandedste Søvn; thi hans Aandedræt, som forme-
delst hans syldige Krop var stærkt og lydeligt, hør-
tes af dem som gik op og ned forbi hans Dør.
Men Pladsen, hvorfra man gik til Dagligstuen,
var allerede opfyldt af Afte og Vinsten, som hav-
de opdyngt sig saaledes, at dersom han opholdt

Gesner i Chrest. plin. Men antager
man hans Læsmaade i Udgaven af Plinius
Breve, hvor det hedder: latisimæ flam-
mæ atqve (for atqve) incendia reluce-
bant, quorum fulgor & claritas tenebris
noctis excitabatur h. e. augebatur, bli-
ver Oversættelsen anderledes: besynderligt,
at Gesner paa ingen af Stederne bemær-
ker denne Varietet.

13) For at dæmpe deres Frygt. J Lat.
in remedium timoris. Jeg forstaaer det-
te saaledes, at da han mærkede, at Ind-
vaanerne vilde forlade deres Huse, førend
Ilden kom og fortærede dem, lod han
dem bemærke, at Aarsagen hvorfor de
Huse brændte, hvis Brand de saae for sig,
var fordi Indvaanerne havde forladt dem.
— Saaledes forklarer jeg per solitudinem
ardere — da de maasse kunde have reddet
dem og slukket Ilden, naar de ikke hav-
de taget Flugten; af deres Exempel skulde
de altsaa lære at blive smukt ved deres
Hiem, og redde hvad der kunde reddes.

sig længer i Sovestuen, kunde han ikke komme ud.

Han blev derfor vækket, kom frem og begav sig til Pomponianus og de øvrige som havde været den hele Nat. De gaae i Raad med hinanden, om de skulde blive i Stuerne, eller gaae ud paa aaben Mark; thi ved de idelige og forfrækkeligste Rystelser rokkede Husene, og ligesom løsnede fra Grunden, syntes uophørligen at glide frem og tilbage. Under aaben Himmel derimod frygtede man for de nedfaldende Dimstene, saa løse og forbrandte de end vare. Dog valgtes denne sidste Fare som den ringeste: hos ham overvinder den ene Grund den anden (14), hos andre den ene Frygt den anden. Hovedpuderne binde de paa Hovederne med Bændler: det var en Beskyttelse imod hvad der faldt ned.

Nu var Dag andensteds, der en Nat fortære og tyffere end alle Nætter, hvilken dog mange Fakler og mange Slags Lys afbrød. (15). Man be-

14) Hos ham overvinder o. s. v. D. e. han gik ud, fordi han fandt det mindre farligt, naar han overveiede og sammenlignede de Grunde med hinanden, som vare for at gaae ud, og for at blive hjemme; de andre konsulerede ikkun deres Frygt og lode sig lede af den.

15) afbrød. I Orig. solvebant, hvilket dog vel snarere skulde oversattes ved: gjorde til intet, fordrev. Men dette mener Corte, lader sig ikke tænke, enten om Fakler som Mennesker tænkte for at fordrive Mørket, eller om de forskellige Luer (varia lumina) snart svagere, snart

sluttede at gaae ud paa Kyften og betragte i Mørkeden hvad Havet lovede, men dette blev ved at være oprørt og imod. Man kastede et Linklæde hen, hvorpaa han lagde sig, krævede atter foldt Vand og draa. Derpaa jage Luerne og Luernes Forbud Svovellugten Andre paa Flugten, ham bevægede de til at reise sig. Han stod op, hjulpen af to Trælle, men saldt strax om, da Andedrættet (som jeg slutter) er bleven kvalt af den tyffere Damp, og Mavnen tilsluttet, hvilken han af Naturen havde svag og trang, og idelig plaget af Opstigelser.

Da det blev Dag — dette var den tredie fra hans Dødsdag — fandtes Kroppen heel, uskadet og tildækket saaledes, som han havde været paa Klædt. Legemets Stilling lignede mere en Sovende, end en Død.

Imidlertid var jeg og min Moder i Misenum. — Men det gjør intet til Historien, og du vilde ikke vide andet end om hans Død. Jeg vil derfor slutte: kun dette ene vil jeg lægge til: alt hvad jeg har fortalt, har jeg selv været Vidne til, eller hørt strax, hvilket pleier at være det sandeste. Du kan nu uddrage det vigtigste; thi et er at skrive et Brev, et andet en Historie; et at skrive til en Ven, et andet for Publicum.

Samme Bog 2ode Brev, til Samme.

Du skriver, at mit Brev, hvori jeg efter dit Forlangende har berettet dig min Morbroders Død, har gjort dig begierlig for at vide, hvad ei alene Angester, men ogsaa Tilfælde jeg, som var

stærkere, snart smalle, snart bredere fra Bierget. Han læser derfor solabantur,

bleven tilbage i Misenum, har udstaaet; thi det havde jeg begyndt paa, men afbrudt 1).

Endskiønt jeg skælver for at tænke derpaa, vil jeg dog tage fat 2).

Saa snart min Morbroder var reist, brugte jeg den øvrige Tid til at studere; thi derfor var jeg bleven tilbage. Derpaa gik jeg i Bad, spiste til Aften, havde en urolig og kort Søvn. Mange Dage i Forveien havde vi haft Jordstælv, der var saa meget mindre rædsomt, som det er sædvanligt i Campanien; men denne Nat havde det taget saaledes til, at man troede, det ikke vilde blive ved en Rystelse alene, men at der vilde vendes op og ned paa Alt. Min Moder styrter ind i mit Sovestue; jeg stod op, for igien at vaagne hende, ifald hun lagde sig til Hvile.

Vi sætte os ved Huset paa en aaben Plads, som afskilt Havet fra Bygningerne ved et lidet Rum. Jeg veed ikke, om jeg bør kalde det Mod, eller Mangel paa Forstand; thi jeg var i mit 18de Aar. Jeg kræver en Bog af Titus Livius 3), og læser den, ligesom jeg ikke havde andet at tænke paa, ja exciperer den endog, som jeg havde begyndt paa. I det samme indfinder sig en Ven af min Morbroder, som nylig var kommen til ham fra

Spanien, og da han seer mig og min Moder sidde, ja mig endog at læse, irettesætter han hende for sin Taalmodighed 4), mig for min Sikkerhed; jeg forblev imidlertid lige opmærksom paa min Bog.

Nu var alt Klokken 7, og endnu var Dagen uvis og ligesom søvrig. Allerede havde man, da de omkringliggende Huse vare tystede, en stor og grundet Frygt for, at de skulde falde, omendskiønt paa en aaben, men smal Plads. Da først fandt man for godt at forlade Byen. Mængden følger nedslaget af Skræk, og — hvad der i Angest ligner Klogskab — foretrækker Andres Raad for sit eget, og trykker og støder os i en stor Klynge, da vi gik ud.

Da vi vare komne ud af Husene, blive vi staaendes. Der doie vi mange forunderlige Ting, megen Skræk. Thi Bognene som vi havde ladet trække frem, førtes til modsatte Sider, skjønt paa den jævne Mark, og end ikke, naar man lagde Stene under dem, bleve de i det samme Spøer. Desuden saaes 5) Havet at trække Vandet i sig igien, og ved Jordens Rystelse ligesom at jages tilbage. I det mindste var Strandbredden gaaet længere frem, og mange Havdyr holdtes op paa

1) Men afbrudt. Han sigter til disse Ord i det foregaaende Brev. "Imidlertid var min Moder og jeg i Misenum — men det gjør intet til Historien".

2) Endskiønt — tage fat. Et Vers af Virgil.

3) Maa ske Bogens Tal er ved en Skrivfeil udeladt, eller og Lib. T. Livii, staaer for Titus Livius: "jeg begiæter Livius".

4) I Orig. patientiam; det forståer jeg saaledes: at hun taalede at han sad saa stille; den tykke Oversætter giver det *Ergebung*, som nok ikke fortiene at irettesættes.

5) Jeg beholder Gesners videbatur, hvorfor Corte læser videbamus, maa ske af Frygt for, at videbatur kunde forklæres syntes.

det tørre Sand. Fra den anden Side 6) saaes en græsselig sort Sky, som blev adskilt af hist og her løbende, krumme og i Bugter farende Jldstraaler, der brøde ud i lange Flammer, som lignede Lynild, men vare større.

Men nu trænger hin spanske Ven hastigere paa, og siger: "dersom din Broder, dersom din Morbroder lever, saa vil han, at I skal redde Eder; er han død, saa har han villet, at I skulle overleve ham; hvi nøle I da at slippe bort"? Vi svare: "at saalænge vi ingen Visshed havde om hans Frelse, vilde vi ikke sørge for vor egen". Uden Ophold skynder han sig bort, og i det stærkeste Rend undløber Faren. Ikke længe derefter nedlod sig denne Sky paa Jorden og bedækkede Havene. Den havde omgivet og stult Caprea, og gjort den fremstaaende Deel af Misenum usynlig.

Da bad, formanede, besol min Moder mig "at tage Flugten paa hvad Maade jeg kunde; thi jeg kunde, da jeg havde Ungdommen for mig, hun, tung af Alder og Krop, vilde døe tilspas, naar hun ikke havde været Marsag i min Død". Jeg derimod: "at jeg ikke vilde leve, uden tillige med hende"; hvorpaa jeg tager hendes Haand og nøder hende til at skynde sig; hun adlyder med Nød, og bebrejder sig selv, at hun opholder mig.

6) I Orig. ab altero latere nubestrata & horrenda ignei Spiritus tortis vibratisque discursibus rupta, in longas flammarum figuras, dejiscebat: fulguribus illæ & similes & majores erant. — Min Oversættelse af dette vanskelige Sted skylder jeg Hr. Prof. Wad.

Nu falbt Afte, dog hidindtil tyndt. Jeg seer mig tilbage, og en tyk Taage hængte os over Ryggen, som skyllede over Jorden som en Dæk og forfulgte os. "Lader os gaae affides, siger jeg, imedens vi kan see, at vi ikke naar vi ligge paa Beien, skal nedtrædes i Mørket af Skaren som følger os". Vi havde neppe sat os, sænd Nat-ten brød frem, ikke som den 7), naar Maanen ikke skinner, eller Himmelen er bedækket med Skyer, men som den, naar Lyset er slukket i indelukte Steder. Man hørte Qvindernes Luden, de smaa Børns Jamren, Mændenes Raab: nogle raabte paa Forældre, andre paa Børn, andre paa Mand og Kone, for at giøre sig kiendelige ved Røsten, og kiendte dem igien paa deres Røst 8): nogle beklagede deres egen, andre deres Benners Ulykke: der vare de som ønskede Døden af Frygt for Døden. Mange oplastede deres Hænder til Guderne; flere udlagde det saa, at der nu ingen Guder var mere 9), og at dette var Verdens evige og yderste Nat.

7) Ikke som den. Jeg læser med Corte: non qualis.

8) I Orig. vocibus requirebant, vocibus noscitabant. Det første har jeg troet, maatte i denne Sammensætning vare mere end: raabte paa dem, hvilket kunde forståes om blotte AngestKrig; men her frege de for at lade deres Benner høre hvor de vare, og af deres Raab igien at fornemme, hvor de befandt sig.

9) Nemlig de gamle Filosofer troede, at Guderne vare en Del af Naturen som alt andet, at de vare udsprungne af Chaos,

Der manglede heller ikke de, som ved opdigtet og falsk Skræf forøgede de virkelige Farer. Der fandtes de som foregave, at de havde været i Misenum 10), "at dette var falsket, at det brandte". Det var Løgn, men blev troet.

Derpaa blev det en kort Tid igien klart; hvilket vi ansaae ikke for Dag, men for Tegn paa, at Jlden nærmede sig. Men Jlden blev staaendes længer borte: atter Mørke, atter megen og tung Aske. Vi reiste os nu og da for at ryste denne af os; vi skulde ellers bleven skulte, ja endog trykte til Skamme af Vægten.

Jeg kunde gjøre mig til af, at ikke et Suk, ikke en umandig Røst var sluppet fra mig i saa store Farer, dersom jeg ikke havde fundet en ussel, skient før os stakkels Mennesker stor Trøst i at troe, at jeg skulde forgaae med Alt, og Alt med mig.

Omsider fortyndedes dette Mørke og gif over ligesom til Røg og Damp. Derpaa skinnede Dagen virkelig frem; endog Solen lysede, skient guffen, saadan som den pleier at være i Formørkelse. De endnu skælvende Dine saae alle Ting forandrede, og overdragne med dyb Aske, som Sne.

Efter at vi vare komne tilbage til Misenum, og havde pleiet os som vi kunde, tilbragte vi en urolig og tvivlsom Nat imellem Haab og Frygt.

og vilde vende tilbage til Chaos igien som alt andet. At tænke sig Gud adskilt fra Verden eller Naturen, kunde aldrig salde en Filosof ind; det er en Lærdom som skuldes Aabenbaringen.

10) Jeg følger Gronovs Læsning, som dog tilbørlig grunder sig paa Conjectur. Corte's gir ingen Mening.

Frygten havde Overhaand; thi baade vebblev Jordens Rystelse, og mange, som skrækkelige Spaadomme havde forrykket Hiernen paa, giækkedes saavel med deres egen som andres Ulykker. Vi alligevel, endskient vi baade havde prøvet Faren, og ventede den, tænkte ikke da engang paa at gaae bort, førend der var kommen Besked om min Morbroder.

Disse Ting, som ingensunde fortiene Sted i en Historie, vil du ikke læse før at skrive derom; og du maa tilskrive dig selv, da du har forlangt dem, om de synes ikke engang at fortiene Sted i et Brev. Lev vel.

II.

Fortegnelse

paa

Communitetets Alumni i Januar

1801.

Andr. Binding, 1796 d. 24 Jan.

Math. Hv. Gæstet, d. 4de Febr.

Det. Did. Kierulf

D. Val. Kielsen

H. Wandall, d. 9de Mai.

Andr. Christ. Gierlew, d. 19 ejusb.

Herm. P. Gudme, d. 9de Jun.

H. E. Wolf, eodem.

Jac. Dering Hahn

Joh. Vilsted

H. Kruse Binding, d. 30 ejusb.

Cor. Day, d. 22 Sept.

H. Ancher Kosfoed }
 Jens Gade } 1796 d. 2den Oct.
 Berth. Chr. Møller }
 Cor. Wendelbee }
 Nasm. Brendstrup, d. 3die Nov. }
 Truels Lyngt Cron } d. 13 Nov.
 Math. Dikøl }
 Ped. Leth } d. 24 ejusb.
 Etyho Fuhr }
 H. Chr. Ørsted, d. 25 Dec. }
 N. Granbeck, 1797 d. 26 Jan. }
 P. Rosenstand Bisied, d. 5te Febr. }
 Chr. Nygdal } d. 19 Martz.
 Frid. Wettergreen }
 Matth. Matthiasent, d. 11 Mai. }
 Carl Joh. Møller, d. 21 ejusb. }
 Ped. Kaae, d. 2den Jul. }
 Tage Møller, d. 3die Aug. }
 Carl Withusen, d. 3die Sept. }
 Wilh. Pet. Rogert, d. 5te Oct. }
 N. Wulfsberg, d. 26 Oct. }
 Andr. Quale, d. 16 Nov. }
 Paul Gaarder } d. d. 17 Dec.
 Joh. Buschman }
 Andr. Sandoe Ørsted }
 Joh. Georg Møller } d. 28 ejusb.
 Ole Brasen }
 Kn. Chr. Rosenkilde, 1798 d. 7de Jan. }
 Herm. Colbierns, Melbal, d. 1ste Martz. }
 Kn. Hamshardt Ørn, d. 22 ejusb. }
 Matth. Svendsen } d. 22 April.
 Finnur Magnussen }
 John Johnsen } d. 3die Mai.
 Andr. Engberg }
 Jens Højne, d. 13 ejusb. }

Jens Ant. Hiorth } 1798 d. 5te Jul.
 Joh. Chr. Reinhardt }
 Ped. Dorschaus, d. 16 Sept. }
 And. Bergman, d. 26 ejusb. }
 Frid. Wiberg, d. 18 Oct. }
 Hans Petersen, d. 28 ejusb. }
 Joh. Nic. Schou, d. 8 Nov. }
 Matth. Rahbek, d. 18 ejusb. }
 Jac. Herstleb Sodeman } d. 20 Dec.
 Paul Helken }
 So Bosen }
 Joh. Jrgens v. Hadeln, d. 30 ejusb. }
 E. C. Werlauf } 1799 d. 20 Jan.
 O. Chr. Biere }
 Borge Pontoppidan, d. 31 ejusb. }
 J. Zeuthen Reinicke, d. 3die Martz. }
 Jens Møller, d. 4de April. }
 Th. Sev. Hansen } d. 14 April.
 Joh. Sessing }
 Ped. Rasmussen Hiorth } d. 25 ejusb.
 Gust. Lud. Schiern }
 N. J. Knudsen, d. 6te Jun. }
 Wilh. Lyders, d. 16 ejusb. }
 P. Tetens Hansen } d. 7de Jul.
 C. J. W. Schventzen }
 N. Giesing Wolf }
 Sv. Lars. Svendsen }
 Henr. Sam. Schreiber, d. 18 ejusb. }
 G. J. L. Brochdorff, d. 27 ejusb. }
 Nic. Seyerslew Tvede, d. 18 Aug. }
 Rasmus Leetbeck, d. 29 ejusb. }
 Pet. Graae } eodem.
 Chr. Carl Meyer }
 F. W. Fabricius }
 J. C. Fangel }
 Wolr. Aug. Øddrup }

Niels Worch, d. 8de Sept.		Joh. Casp. Biere	}		
D. M. Bierregaard	}	Joh. Henr. T. Hank		d. 8de Mai.	
Niels Båghow		Chr. Lud. Schou			
Joach. Wihl. Holm		Joh. Fichel Skovgaard			
Marc. N. Widerøe		Por. Chr. Boysen			
Lorenz Stiboldt		Pet. Nic. Frost	}	d. 18 Mai.	
Jac. Rosted Suhr		Pet. Nyborg Hesselberg			
Laur. Aagaard	d. 10 Oct.	Carl Dittl. Drehmer			
Joh. Willads. Angel	}	Jens Adolp Kamp.			
Paul Arnesen		d. 20 ejusb.	Carl Adolp Dahl, d. 29 Jun.		
Ser. Laur. Ingeman			Frid. Vilsted, d. 20 Jul.		
Did. Müller, d. 31 ejusb.		Claus Groofs	}	d. 31 Jul.	
Gerh. Toldorpb	}	Joh. Mich. Chr. Bek			
Carl G. Lange		d. 21 Nov.	Pet. Heiberg, d. 21 Aug.		
Andr. Hoff, d. 1ste Dec.		Matth. Wihl. Brohm	}	d. 31 Aug.	
Pet. Als Biering, d. 12 ejusb.		Alb. Sadolin Sabro			
E. S. N. Münster, d. 22 ejusb.		Otto Chr. Schousboe			
Chr. Christensen	}	Edu. Chr. Fleischer, d. 21 Sept.			
Henr. Hansen		d. 22 ejusb.	Matthaus Gøksche	}	d. 2den Oct.
Joh. Chr. Hahn	}	Mart. Henr. Petersen			
N. S. Rosenkilde		1800 d. 2den Jan.	Joh. Lud. Gesner	}	d. 2den Nov.
Frid. Chr. Nielsen, d. 2 Febr.		Henr. Chr. Ivarsen			
Frid. Lütken, d. 13 ejusb.		Jerg. Knudsen	}		
Alb. Lud. Schumacher, d. 23 ejusb.		H. Schytte Carstensen			
Wulf Godtke Holm	}	Pet. Ottesen		d. 13 ejusb.	
Jen Johnsen		d. 6te Marti.		Gudbrand Johnsen	
Ebenz. Thorstensen, d. 16 ejusb.		H. Valle Hansen			
Jens Jac. Kronholm	}	Balthaz. Fleischer Grundtvig, d. 13 Nov.			
Jens Suhr			Steingrim Johnsen, d. 4de Dec.		
M. E. Müller		d. 6te April.	Jens Schanke Garman, d. 14 ejusb.		
Ser. Breder			Joach. Jorgens. Lieungh, d. 25 ejusb.		
Th. Matth. Sabroe	}	August Carl Nielsen, eodem.			
Thom. Svendsen		d. 17 April.		}	vacant.
Chr. St. Essendrop					
H. Torp Hansen, d. 27 ejusb.					

III.

Fortegnelse

over

Alumni paa Regentsen i Januar

1801.

F. M. Lund, fra 1ste Februar 1796.	
F. A. Dopp, fra 1ste Marti.	
J. Mohr (Stipend. Anon.) fra 1ste Mai.	
J. Strarup, fra 1ste Jun.	
M. H. Gallschiert, fra 1ste Juli.	
H. P. Gudme (Stip. Bang.)	} fra 1ste Sept.
P. D. Kierulf	
H. K. Binding (Stip. Holm.)	}
D. B. Rielsen, fra 1ste Oct.	
A. Wigfussen	} fra 1ste Jan. 1797.
B. C. Møller	
A. Binding	} fra 1ste Mai.
F. Wettergren	
M. Mathiasen (Stipend. do- mus reg.)	
A. W. Glahn, fra 1ste Jun.	
E. Mygdal, fra 1ste Aug.	
N. Grønbech	} fra 1ste Sept.
H. A. Kefeb	
P. Sand (Stip. Vinding.)	} fra 1ste Nov.
A. Qvale	
P. K. Meier	} fra 1ste April 1798
J. Buschman	
P. Gaarder	} fra 1ste Mai.
John Johnsen	
F. Magnussen	} fra 1ste Jun.
H. C. Meldahl	

K. A. Ørn	} fra 1ste Juli.
M. Svendsen	
P. Dastrup	
P. Kaae (Stip. domus Reg.)	
H. C. Wolf, fra 1ste Septb.	
B. Rosen	} fra 1ste Jan. 1799
J. H. Sodeman	
P. Helzen	
J. Gade, fra 1ste Marti.	
A. Engberg	} fra 1ste Mai.
E. Fohsman	
K. E. Rosenkilde, fra 1ste Juni.	
J. Høhne	} fra 1ste Juli.
J. A. Hagernp	
D. C. Viere	
B. Pontoppidan	
J. A. Hjorth, fra 1ste August.	
E. L. Svendsen	} fra 1ste Sept.
F. D. Thams	
H. Pedersen	
P. Arnesen, fra 1ste Dec.	
H. Schreiber	} fra 1ste Jan. 1800.
L. Etibolt	
P. Leth	
N. Rosenkilde	
F. V. Fabricius	
P. A. Viering	
E. Thorstensen.	
Jens Johnsen, fra 1ste Februar.	
Th. W. Sabro, 1ste Februar.	
A. L. Schumacher, fra 1ste Mart.	
F. C. Nielsen	} fra 1ste Mart.
N. Leebach	
G. Zoldorph	
N. Worch.	} fra 1ste Mai.
Th. Sev. Hansen	
N. Vithov.	

G. Johnsen	}	fra 1ste Sept.
P. Ottesen		
J. C. Biere		
L. Aagaard		
K. Breder		
D. Müller		
M. G. Wolf		
O. M. Bierregaard		
J. J. Kronholm		
J. W. Angel		
E. Christensen	}	fra 1ste Oct.
L. Schwendsen		
E. S. Essendrup		
M. N. Wiberøe		
A. Hoff.	}	fra 1ste Nov.
P. T. Hansen		
J. E. Fangel		
Steingr. Johnsen	}	fra 1ste Jan. 1801.
J. S. Sarman		
A. E. Nielsen		
J. J. Lieungb		
Drøm		
Fugl	}	Seminarister for den grønd- landſke Miſſion.
Ellung		
Wolf	}	Landmaalere.
Beſtmemſter		
Schoolund	}	Waiſenhuſinformatorer.
Thoſtrup		
Winther		
Thęstrup, Waiſenhuſenſionist.		

Kiøbenhavn d. 30 Jan. 1801.

R. Nyerup,
Interimsprovst.

IV.

Kongens Fødselsfest, ſamt ved den Heilig-
hed uddeelte Præmier til de Studerende,
og udsatte Prismaterier for indeværende
Aar.

Torsdagen den 5te Februari blev Hans Maje-
ſtæts Kongens 52 Fødselsdag høitideligholdt paa
Universitetets øverſte Hørefal ved en latinſk Tale
af dette Aars Rector Hr. Prof. Dr. J. C.
Tode.

Det til denne Høitidelighed udfædte latinſke
Indbydelseskriſt var af Hr. Prof. Kierulf, hvori
han ſaavel af den gamle romerſke, ſom af nogle
nyere Staters Hiſtorie godtgjør, at intet Folk
kan blive ſaa nedtrykt af Ulykker og Sienvor-
digheder, at det derfor bør lade Modet gandske
ſynke og miſtvivle, da man ofte har ſeet en Deus
ex machina redde et Folk, hvis Undergang ſyntes
at være uundgaaelig.

Da Talen var til Ende, aabnede Rector de
forſeglede Sedler, for at erfare de Candidaters
Navne, ſom havde vundet Priſerne for de beſte
Afhandlinger over de i Fior udsatte og paa ſit
Sted bekendtgjorte *) Prismaterier. Af de ind-
komne Priſaſhandlinger blev Priſen tilkiøndt
følgende:

I Theologien vare tvende Afhandlinger
indkomne, over hvilke Facultetets Dom lyder
ſaaledes:

Ad tractandam Qvæſtionem ab Ordine
Theologorum anno ſuperiore indictam ſe ac-
cinxerunt duumviri, ab ingenio & doctrina,

*) See Journalen for 1800 I Hefte p. 9.

idonea facultate & apparatu instructi; quorum alterius libellus in fronte fert dictum Paul. *I Epist. ad Corinth. IX, 24*; alterius commentatio inscripta habet verba Plinii: *ardua res dare obscuris lucem* &c. Prioris auctor, qui studio commendabili enisus est, ut propositæ quæstionis, quam late patet, ambitum emeteretur, edidit egregiæ industriæ, quæ in litteris sacris scrutandis versatur, acuminis in pervidendo eo, quod ex observatis elici queat, ac variæ multiplicisque lectionis documenta, quæ laude prosequi fas est. Eminere tamen cum his ipsis virtutibus, tum rerum severiore dilectu, subtilitate in iis exponendis, & iudicii quadam maturitate visus est auctor scriptionis secundo loco commemoratæ. Accedit quod sermo latinus, quo ille non nisi in priore libelli sui parte usus est, in altero se puritate & proprietate, omnisque oratio se exquisitiore cultu commendat. Quæ cum ita sint, principem locum cum præmio decernimus commentationi insignitæ verbis: *ardua res dare obscuris lucem; itaque non affectis voluisse abunde pulcrum & magnificum.*

C. F. Hornemann, D. G. Moldenhawer.
F. Münter.

Red Sædelens Abning sandtes Forfatteren at vare Cand. Theologiæ Krogh Meyer.

3 Lovkyndigheden vare trende Afsandslinger indkomne, over hvilcke Censuren lyder saaledes:

Ordini Jurisconsultorum oblatæ sunt tres commentationes in quæstionem anno præterito propositam: an & quatenus jura hominum naturalia societatis civilis institutione immutantur? duæ latina, tertia vernacula lingua conscriptæ.

Ex latinis ea, quæ verbis Ciceronianis insignita est: "ideo legis servi sumus, ut magis liberi esse possimus" demonstrat. auctorem ipsius ingenio ad philosophandum idoneo esse instructum & quæ cogitaverit bene exponere valere; habet quoque latinitas suas laudes; idem vero in rationibus, cur homines societatem civilem inierint, investigandis longior, ipsam quæstionem leviter perstrinxit. Altera, cui tessera: "ἡ μίση διλωσει", acumen in auctore prodit haud vulgare & ingenium ad altiora nitens, adeo ut, si in ipsa quæstione solvenda minus feliciter versatus sit, hoc potius ei philosophorum sectæ, cujus asseclam se profiteretur, Fichtii scilicet, quæ ad omne jus naturæ penitus evertendum revera tendit, quam ipsi tribuendum est. Latino sermone usus est a vitiis grammaticis haud immuni. Hanc commentationem ad præmium proxime accedere censemus. Præmium vero ipsum commentationi danicæ decernimus, cui inscripta sunt verba Lucani:

Hoc uno olim sine sunt reges creati,

Dicere jus populis, injustaque tollere facta, quippe quæ ita elucubrata sit, ut non solum insignium ingenii dotum auctoris sui testimonium exstet luculentum, sed etiam veritatem magis effecuta sit, quam illa cujus ultimo loco censuram dedimus, licet hæc quoque errores non effugerit & lectorem interdum offendant asserta per se valde dubia, sed ita in medium prolata, ac si essent certissima & extra omnem controversiam posita.

Nørregaard, Schlegel, F. T. Hurtigkarl.
C. Brorson.

Red Sædelens Abning sandtes Forfatteren at vare: Cand. Juris Müller.

”Over det filosofiske Prispørgsmaal ere indkomne tvende Afhandlinger, begge i det latinske Sprog. Da de længe efter den foreskrevne Tid bleve indleverede, saa kunde de ikke uden høiere Tilladelse været antagne til Bedømmelse. Den ene med Motto: In omni disciplina infirma est artis præceptio sine summa assiduitate exercitationis, har uden fornøden Fuldstændighed og Anvendelse, blot i det almindelige, besvaret Spørgsmaalet. I den anden med Motto: solus & artifices, qui facit, usus erit, er Materien vel og grundigen udsært, og Theorien bragt Anvendeligheden temmelig nær; Vi tilkiende altsaa denne sidste Afhandling Præmien’.

Kbhavn d. 12 Jan. 1801.

B. Riisbrigh, Aud. Gamborg.

Ved Seddelens Åbning sandtes Forfatteren at være: Johannes Winding, Alumnus paa Walkendorfs Collegium og Medlem af det pædagogiske Seminarium.

”Over den i Philologien udsatte Priismærke for Aaret 1800: Inter duas descriptiones, unam Hesiodeam scuti Herculei, alteram Homericam scuti Achillei instituat comparatio, ex qua, in quibus de pictarum rerum imaginibus, uter altero poeta vel superior sit, vel inferior, appareat, er indkommen en Afhandling med Devise af Cicero de divinatione I-40: quis autem est quem non moveat clarissimis monumentis testata, consignataque antiquitas? Hvis Forfatter, hvad Materien selv og dens Behandling og Afhandling angaaer, udmærker sig af en ordentlig Tænke- og Fremgangsmaade, og en saadan Deconomi og Disposition, som viser at han har overtænkt og udtænkt sin Materie, og i det Hele udviist saadan Flid og Umage, at vi med Grund

kunne anbefale ham til at erholde den udsatte Priis.

Hvad derimod Stil og Sprog angaaer, da er den første vel i det gandske lovlig god, let og rigtig, ikke stiv og haard, eller i lange og forviklede Perioder; men imod Sprogets Syntaxis og Grammatik møde nogse Feil, dog ikke mange eller saa betydelige, at de jo kunde anses mere for Naagtsomhed og Overilelse for ikke at komme for sigdig med Afkriften til Bedømmelse, end Vankundighed, der ikke formedelst Rigtigheden i det Øvrige og Hele kan tiltroes Forfatteren. Kort: Stil og Sprog behøver vel Revision, Correction og Expolition, som bør anbefales Fors. i Fald Stykket skulde være bestemt til ved Trykken at komme for Lyset.”

Kbhavn d. 31 Decbr. 1800.

Jac. Baden, L. Sahl.

Forfatteren er Hr. Taubert.

”Over det for Aaret 1800 i de skønne Videnskaber udsatte Prispørgsmaal, saaledes lydende:

Var det gavnligt for Nordens skønne Literatur, om den gamle nordiske Mythologi blev indført, og almindelig antaget i Stedet for den græske?

ere tre Afhandlinger indkomne, som alle anbefale sig ved Flid i Undersøgelse, ved Iver og Varme, saavel for den skønne Literatur i Almindelighed som for den nordiske i Særdeleshed, ved grundig Indsigt i denne Literaturs Færd og Kundskab om de bedste Skrifter i det mythologiske Fag, endelig ved et lyst Foredrag og en let og behagelig Stil.”

”Saa megen Glæde denne Lighed i Fortællinger har forvoldet mig som Læser, saa maa jeg

bekjende, at der har betaget mig Lyften som Dommer til at fælde nogen afgjørende Dom over noget af de indkomne Stykker; allerhelst da jeg skal være ene om Dommen. Jeg lader det derfor blive ved at sige min private Mening, hvilken jeg ingentunde vil have anseet for usorgribelig eller inappellabel, da den alene er en privat Mandes Mening”.

”Af de tre indkomne Stykker anseer jeg det med Devise: *Natura fieret laudabile carmen an arte, quæsitum est*, som er det udførligste, tillige for det sandeste, uden derfor, for denne Egenffabs Skyld alene, at tilkjennde det Prisen. Sandt er det uden al Tvivl, hvad Forfatteren har søgt at godtgjøre, at den nordiske Mythologi ingen Sammenligning taaler med den græske i den Tilstand og Uddannelse, som denne er os overleveret i Grækerne og Romernes Mesterværker, men maa ansees, efter Sulzers Udtryk, som en vilde Slaaentorn imod en yndig Rosenstok. Men sandt er det ogsaa, hvilket han ligeledes har godtgjort, at disse den græske Mythologies Fortrin frem for den nordiske, ikke beroe paa rigtigere Begreb i Religion, Filosofi eller Moral, men blot paa Mangel af Uddannelse, og at den nordiske Mythologi fulde blevet ligesaa fikket til at forsyne Digteren med ædle Billeder og store Karakterer, naar den i Tide var bleven brugt dertil. Dette oplyser han især med Exempler af Balders Død ved Evald, hvilket Digt han ledsager med en frugtbar Commentar, for at vise, hvorledes det endnu kunde bruges, baade som et Compendium i den nordiske Mythologi, og tillige som et Mønster for Digtere, der vilde tage Sujetter af Nordens sabelagtige Aldtid”.

”Overalt saa bestemt denne Forfatter erklærer sig for den græske Mythologies Bedligneholdelse, endogsaa i Sujetter af den nyere Literatur, saa anseer jeg dog den sidste Deel af dette Priskrift for den bedste og vigtigste. De tvende foregaaende: om Mythologiens Oprindelse og Uddannelse, og om dens Brug og Nytte for Oldtidens og Nutidens Digtere, saa megen agtbar og vel giennemtanke Læsning de forraade, saa ere de dog meget for vidtløstige, og den første især det opgivne Spørgsmaal for en stor Del uvedkommende. — Imidlertid er det min private Mening, at Prisen bør tilstaaes Forfatteren af denne Afhandling med Devise: *natura fieret &c.*”.

”Mindre vidtløstig er den med Devise: *nil intentatum nostri liqvere poetæ*, men synes at have mere til Spørgsmaalet henhørende. — Forf. erklærer sig strax for den nordiske Mythologi ved dette Resonnement: ”Da Mythologien — naar der spørges om den gavner vor nærværende Digtkunst — nødvendig kun maa betragtes, som blot Wiiddel, og som en Gienstand i og for sig selv, saa flyder ogsaa deraf, at ikke den Mythologi bør foretrakkes, som allerede nu i og for sig selv er et fuldendt Kunstværk, men den som kan bidrage mest til at frembringe Kunstværker”; og gjer derpaa et Udtog af vor Nordens Mythologi i nogle Fabler af Samunds Saga, hvilket skal tiene til at vise at Nordens Mythologi ingenlunde er saa fattig paa høie Billeder og fantastiske Forestillinger, som Sulzer udraaber den for, heller ikke saa raue, at den fulde være usikkert til at bruges af den cultiverede Digter. Men han gjer Forskiel imellem raa og udannet. At den er udannet, det er: ikke nok som benyttet af smagsfulde Digtere, det tilstaaer han, men han anseer just dette for et af de kraftigste Motiver til

at vælge den frem for den græske, og aabner, saa at sige, en nye poetisk Verden, for den Nutids-digter som har Lyft at forsøge sig i den, ved at føre ham igiennem enhver Digterart i Poesiens vidtstgigende Omkreds, og vise hvorledes han kan behandle enhver med nye Interesse, uden at han engang behøver at tilsidefatte dem, som udmærke de nyere Tiders forfinede Cultur, saasom Idyllen og det erotiske Digt'.

"Denne Deel af Priskriftet er udført med Nyhed og Interesse, og gjorde Forf. i mine Tanker værdig til at dele Prisen med den foregaaende, dersom denne lod sig dele. Men da Prisen vel ikke kan nægtes den foregaaende Afhandling; saa fortæner dog denne det første Accessit'.

"Det andet Accessit kan i mine Tanker ikke nægtes den tredte Prisaafhandling med Motto af Rousseau: Je ne pretends point instruire des hommes plus sages que moi. Il me suffit d'avoir dit allés pour consoler mon pays. Ogsaa denne Forf. udmærker sig ved et vel giennemtænkt Forsvar for den nordiske Mythologi, hvilken han troer ikke alene at kunne sættes ved Siden af den græske, men ogsaa at have for en nordisk Digter afgjorte Fortrin for denne, hvilket han oplyser ved Exempler, tagne fornemmelig af Evalds Walders Død og Prams Starkebødder, over hvilke tvende fædrenelandske Digte hans Resonnement kan ansees som en udførlig Commentar'.

København den 31 Decbr. 1800.

Jac. Baden.

Efter at ovenstaaende Censur var af Hr. Prof. Baden alene affattet, blev mig befalet at censurere i Forbindelse med ham. Jeg kan derfor ikke andet end med fuldeste Overbevisning underkrive denne hans Dom. Men troer alene at bur-

de bemærke, at de Forf. hvis Afhandlinger ikke have vundet Prisen, ikke bør bekendtgjøres uden deres Forlangende.

Kierulf.

Til den første Afhandling som vandt Prisen, fandtes Forfatteren at være Hr. Ludvig Stoud Platon, Alumnus ved det pædagogiske Seminarium.

Efter Forfatterens Begjæring meldes, at Afhandlingen med Devise: nil intentatum &c. var af Hr. Adam Ohlenlæger, og Afhandlingen med Devise: Je ne pretends &c. af Hr. Jens Møller, Candidat i Theologien.

I Indbydelseskriftet bekendtgjøres de for indværende Aar 1801 udsatte Prismaterier, som ere:

I Theologien: Sistantur obvia in novo Testamento regni Messiani notiones, earumque diversitas, si qua forte in usu loqvendi singularum scriptorum occurrat, accurate notetur. Sententiis universis de hoc regno e novo Testamento erutis subjiciantur Patrum Antenicarum Græcorum de eodem opiniones?

I Lovkyndigheden: Quid arbitrio iudicis ex legibus patriis relinquitur in poenis definiendis? & quantum ei relinqvendum esse jurisprudentia legislativa svadet?

I Medicinen: Quotuplici modo exercitia corporea ad sanitatem tuendam & promovendam inserviunt?

I Philosophien: Naturam pulchritudinis ex principiis psychologicis generatim exponere?

I Matematisken: Tradere regulas investigandi indolem & naturam curvæ flexus simplicis in plano discriptæ?

I Philologien: Comparetur Hypermnestra, qualis Horatio pingitur Carm. Libro III. XI cum Hypermnestra Ovidii Heroid. XIV, atqve utriusque picturæ diversitas cum ex diverso utriusque poetæ ingenio, tum ex diverso carminis, quo uterque usus est, genere, illustratur.

I Historien: At oplysse Jarlværdighedens Beskaffenhed og Brug her i vort Norden, og de med samme foregaaede Forandringer.

I Æsthetiken: Har det danske Rim noget som taler for det i Naturen, det er: i det danske Sprogs Bygning og mekaniske Indretning, i Folkets Hang til at finde Fornøielse i de samme Lydes Gienkomst, som yrer sig i ordspogelige og sententiøse Talemaader og andet mere? Eller vilde det tiene til at befordre den danske Poesies Fuldkommenhed, om vore Digtere foreenede sig om gandske at afskaffe Rimets Nag?

V.

Cicero's Forsvar for L. Murena *).

Indhold.

I de Comitier som Consulen Cicero holdt for at saae det følgende Mars Consuler udnavnte, det skulde afløse ham og Cajus Antonius, falde dette Valg iblandt flere Competenter, paa D. Junius Silanus og C. Licinius Murena; og en berømt Lovkyndig Ser. Sulpitius, som havde giort sig sikker Regning paa at blive valgt, blev forbigaaet.

Dette fortrød denne anseelige Mand; derfor, efterat Comitierne vare holdte, lagde han Sag an imod den udnavnte Consul Murena, og beskyldte ham at have ved ulovlige Midler erhvervet sig Folkets Stemmer: en Statsforbrydelse som kaldtes ambitus, og som der var sat Landsforvisningsstraf paa. Foruden Sulpitius var Klagen underkrevet af M. Cato, en Mand som var i stor Anseelse for sin strænge Dyd og Fædrenelandskærlighed, En. Postumius, og den unge Ser. Sulpitius.

*) Jeg negter ikke, at jeg jo mere end een Gang har fortrudt, at jeg havde paataget mig at oversætte denne svære Tale; og havde det ikke været, fordi jeg troede at skulde mine Tilhøvere, som jeg, da jeg læste over den, henviste paa adskillige Steder til nærmere Undersøgelse, en med mere Flid udarbejdet Oversættelse deraf, end den jeg kunde give dem mundtlig, saa havde jeg ikke holdt Arbejdet ud. Det som gjør dette Arbejde besværligt, ere dels de mange Varianter, som lade Meningen paa mange Steder i Uvisshed og have født saa mange Conjecturer af sig, deels det Lys man skulde hente fra den romerske Lovkyndighed, og som man leder forgæves efter hos de bedste endog juridiske Commentatorer.

Da min Søn Prof. Dorkel Baden i Kiel var tilstede paa den Tid jeg tog fat paa denne Oversættelse, saa har jeg ikke alene raadført mig med ham ved adskillige Forklaringer, men har ogsaa tilsendt ham den hele Oversættelse, da den var gandske færdig fra min Haand. Ham skylder jeg adskillige Rettelser og Forbedringer.

Oversætteren.

Til Murena's Forsvar traadte tre af den Tids største Talere op, nemlig Q. Hortensius, M. Crassus, og M. Tullius Cicero. Af hvilke Cicero forbeholdt sig at tale tilsidst, og at gaae gaae den hele Sag fra Begyndelsen igiennem. Denne Cicero's Tale udmærker sig især ved tvende med mageløs Beltalenhed udferte Invektiver: 1) imod Juristerne, hvilke han her fandt sin Regning ved at nedtrykke for Sulpitius's Skyld, som paa sin Lovkyndighed fornemmelig grundede sin Paastrand paa Consulatet fremfor Murena; 2) imod den stoiske Sect, som Murenas fornemste Modstander M. Cato var en Tilhænger af, og hvis strange Grundsaetninger saavel i Politik som Moral Cicero tilskriver hans Iver mod Murena, som den han holdt mistænkt for at have ved ulovlige Midler faaet sig de Stemmendes Pluralitet til Consulatet fremfor Sulpitius.

At Murena paa den aresfuldste Maade er bleven frikiendt, beretter Cicero os selv i Taleren for L. Flaccus, og paa en Maade som gjør hans Besejdedenhed Vere, da han tilskriver hans Frikiendelse mere Tidernes Conjuncturer, end sit Forsvar: "Jeg har ogsaa — siger han — forsvaret den udnævnte Consul L. Murena; og omendskiont de største Mænd vare hans Anklagere, saa var der dog ingen af hans Dommere som troede de burde høre noget om Ambitus, efterat jeg havde overbevist dem om, at der til 1ste Januari burde være to Consuler i Republiken".

I. Hvad jeg, efter Forsædrenes Vis og Exempel I), udbad mig af de udbødelige Guder, Dom-

mere, paa den Dag da jeg, efter tagne Auspicer og Centuriernes Valg 2), udraabte L. Murena til Consul: at denne Sag maatte falde vel og lykkelig ud for mig og min Magistratur, for Folket og den romerske Almue; det samme begiarer jeg af de samme udbødelige Guder, nu da det gielder om at rædde denne samme Mands Consulat tilligemed hans personlige Bølfærd, saa at Eder's Dom og Kiendelse maa stemme overeens med det romerske Folks ved sit Valg paa Murena ytrede Villie, og denne Sag bringe Eder og det romerske Folk Fred, Rolighed, Sikkerhed og Samdrægtighed.

Derfor denne høitidelige Valgdagsbøn som er høitigerde consulariske Auspicer 3), har saa stor en Kraft og Andagt ved sig, som Republikens Børdighed kræver; saa har jeg med det samme bedet, at denne Sag ogsaa maatte falde heldig og lykkelig ud for de Personer, som dette Consulat paa mit Andrag er overdraget.

Da dette forholder sig saaledes Dommere, og da al de udbødelige Guders Magt er Eder enten af-

Folket sammen for at foredrage det nogen vigtig Sag, at han, førend han gjorde det Sagen bekendt, begyndte med en høitidelig Bøn til Guderne, hvori han anbefalede dem Folkets Bølfærd.

2) Centuriernes Valg. Nemlig Murena var valgt i de saa kaldte comitia centuriata, hvor Folket valgte efter dets Inddeling i Centurier, der vare andre Comitier, hvori de valgte efter deres Inddeling i tribus; disse kaldtes comitia tributa.

3) D. e. som er gjort i Anledning af en Consul's Valg.

1) Det var gammel Skik, naar Consulen kaldte

staaet, eller i det mindste meddeelt; saa er det den samme Consul, der anbefaler ham til Eders Beskyttelse, der tilforn anbefalede ham til de ydadelige Guder. Da altsaa 4) den samme Mand forsvare hans Sag, ved hvis Røst han er erklæret Consul, saa betror Eders og alle Borgeres Velskæb derpaa, at han ikke opgiver det romerske Folks Velgierning 5).

Og eftersom min Iver i denne Sags Forsvar, og selv det, at jeg har paataget mig Sagen, er bleven lastet af Klagerne, saa maa jeg sige noget lidet til mit eget Forsvar, førend jeg begynder at tale for Lucius Murena: ikke som om jeg, især paa denne Tid, satte mere i at forsvare hvad jeg har holdet for Pligt, end i at redde denne Mandes Velskæb, men paa det at jeg, naar I have billiget min Opførsel, kan med desto større Myndighed afvise hans Fienders Anfald paa hans Hæder, gode Navn og Rygte, og paa Alt hvad ham kiært er.

2. Og først er det Cato, som indretter sit Levnet efter en vis filosofisk Sekt 6) Nettesnor, og

lægger alle Pligters Grunde paa den noieste Bøgtstaaal, jeg vil svare angaaende min Pligt. Cato siger: det er ikke Ret, at jeg, der baade er Consul og har givet Loven om ulovlig Sögen 7), og har forvaltet Consulatet saa alvorligen, har noget at giøre med Murena's Sag. Denne hans Tretesættelse rører mig overmaade meget, ikke alene for Eders Skyld, Dommere, som jeg mest skylder at overbevise om Lovligheden i min Omgang, men ogsaa for at retfærdiggjøre mig for den værdigste og retskaffenste Mand, Cato selv.

Siig mig da Cato, af hvem er det billigere, at en Consul forsvares, end af en Consul? Hvem kan eller bør staae i noiere Forbindelse med mig i Republiken, end den Mand, paa hvis Skuldre Republiken lægges af mig, efter at jeg med min store Meie og Fare har holdet den opreist? Derfor den, der har paataget sig den juridiske Forbindelse af den ved afhændelige Ting indgaaede Contractis Opfyldelse, bør være mig god for Dommens Udfald, isald man giør mig nogen af disse

4) Da altsaa o. s. v. Jeg har her maattet betiene mig af en Oversætters Frihed til at behandle Originalen saaledes, at dog nogen sund Forstand kunde komme ud af Oversættelsen. Hvor heldig jeg deri har været, kommer an paa Kienderes Dom.

5) Det romerske Folks Velgierning kalder han Consulatet. Dette maatte Murena opgive, naar han dømtes skyldig i crimen ambitus, hvorfor Sag var anlagt imod ham.

7) Denne filosofiske Sekt er den stoiske, som Cato med Liv og Siel var hengiven til.

7) Loven om ulovlig Sögen. Den kaldtes lex ambitus, og crimen ambitus bestod deri, at man gik omkring, naar man søgte en Værespøst, og fik bte Stemmer. Cicero kalder sig legis ambitus latorem. Vil man tage dette lige efter Bogstaven, saa erklærer Cicero sig for den som har givet denne Lov eller bragt den i Forslag. Men da mange paastaae, at denne Lov har været til længe for Cicero's Tid, saa maatte Cicero anses for den som havde fornyet den og indskærpet den med ny Tillæg.

Eng stridig 8), saa bør snarere i en Proces, hvor en udnævnt Consul staaer for Domstolen, den Consul der har proclameret ham, tage sig af det romerske Folks Velgierning, og afværge Faren fra hans Hoved. Ja, dersom Regieringen skulde bestikke saadan en Hædermand en Sagfører — som Brug er i nogle Stater; — saa vilde den helst blive besticket, som, da han beklædte samme Hæderpost, kunde foreene i sin Person Myndighed og Talerevne. Dersom de der ere i Færd med, fra Dybet at løbe ind i Havnen, pleie med største Flid at underrette dem der gaae ud af Havnen, om Vindenes og Søerøveres og Steders Beskaffenhed, fordi det er naturligt at ynde dem, som tiltræde de samme Farer, vi have overstaaet:

8) Dersom den — stridig. Cicero ligner sig ved Cautionisten, som ved den Handling mancipatio kaldet (f. Ex. en Søns, en Træls Frigivelse) paatog sig Forbindligheden (nexum) af den Contracts Opsyldelse, der ved et imaginær Køb og Salg blev indgaaet. En Fader afhandede Sønnen til en Naboe saaledes, at denne, efter at have trende Gange, i ikke mindre end fem Vidners Overvarelse, betalt hin den af Taxaderen (libripens) ansatte Sum (per æs & libram) erklærede Sønnen for fri (extra patriam protestatam). Contracten stadfæstedes derefter af Prætor. Den hele Kjøbslutning var en Ceremoni, men en vigtig Formalitet paa Tider, da Rettens Forhandlinger endnu ikke førtes til Protokol.

Tork. Baden.

hvorledes bør da jeg, som efter saa stort et Uveir paa Søen, nu seer Landet i Nærheden, være sindet imod ham, som jeg seer, vil komme til at prøve de største Statsstorme.

Hvorfore, dersom det tilkommer en god Consul, ikke alene at see hvad man har fore, men ogsaa at forudsee hvad der vil komme; saa skal jeg vise paa et andet Sted, hvor vigtigt det er for vores Alles Frelse, at der til første Januari ere to Consuler i Republiken. Og dersom saa er, saa er det ikke saa meget Pligt, der har burdet bevæge mig til at tage mig af en Mandes Fordele, der er min Ven, som det er Republiken, der har burdet opfodre Consulen til at tage sig af Alles Frelse.

3. Hvad det angaaer, at jeg har givet Ambitusloven, saa har jeg givet den saaledes, at jeg ikke har affaaffet den Lov, som jeg for længe siden har givet mig selv, og som byder mig at afværge Borgernes Farer 9). Thi dersom jeg tilfod, at her var gaaet Bestikkelse for sig, og jeg paastod at dette var ret gjort, saa handlede jeg som et Skarn, endog om en Anden havde givet Loven. Men da jeg paastaar, at intet er begaaet imod Loven; hvorledes kan da Lovens Givelse være til Hinder for mit Forsvar? — Det rober — siger Cato — ikke samme Strengthed, at forjage Catilina fra Rom ved Ord og næsten ved et Magtsprog, da han inden Byens Volde arbejdede paa Republikens Undergang, og nu at tale til Forsvar for Murena.

9) Afværge Borgernes Farer; nemlig som Advokat, hvilken Profession han fra sin første Ungdom havde drevet, og endnu ikke opgivet.

Ja, jeg har altid gjerne paataget mig denne Vemfældigheds og Meddynts Rolle, som Naturen selv har anvist mig, og hiin Alvorligheds og Strengheds Person har jeg ikke attraaet; men naar den var mig paalagt af Staten, har jeg udført den saaledes, som mit heie Embeds Værdighed krævede det i Vorgerne's yderste Fare. Der- som jeg den Gang, da Republiken forlangede Kraft og Alvor, har overvundet Naturen, og været saa heftig, som jeg nødtes til, ikke som jeg vilde; med hvor megen Iver bør jeg da nu, da alle Nar- sager opfordre mig til Meddynt og Mennekelighed, føie min Natur og Sædvane?

Dog! om min Pligt til at forsvare, og din Grund til at klage, skal jeg maasse komme til at ublade mig, ogsaa i en anden Deel af Taler. Men, Dommere, det var ikke mindre den meget vise og smukke Mandes Serv. Sulpitius's Besværing over mig, end Cato's Beskyldning, der satte mig i Bevægelse. Han har sagt, at han fortrød høi- ligen paa, og tog sig det meget nær, at jeg kunde glemme vor noie Venfkab og Forbindelse, og forsvare Murena's Sag imod ham. Denne Mand, Dommere, ønsker jeg at kunne tilfredsstille, og antager Eder til Voldgiftsmand. Thi som det er tungt at høre sande Beskyldninger af Venner, saa bør de, endog om de ere falske, ikke tilfidesættes.

Jeg bekiender, Serv. Sulpitius! at jeg, efter den noie Forbindelse der er imellem os, baade har fyldet dig al den Iver og alt det Venfkab, jeg kunde vise for din Ansøgning, og mener ogsaa, at jeg har vist den. Jeg har ikke ladet dig, da du søgte Consulatet, savne noget som du kunde kræve af mig, enten som Ven, eller som en Mand i Kredit, eller som Consul. Den Tid er forbi, vore Forhold har forandret sig; min Mening, min

fulde Mening er, at jeg har fyldt dig Alt, hvad du har turdet begjære af mig for at holde Murena fra den attraaede Haderspost; men at jeg intet fylder dig imod hans Belsard. Thi fordi jeg den Gang, da du søgte Consulatet, gik dig til Haan- de, derfor bør jeg ikke ansee mig forpligtet at hjæl- pe dig nu, da du søger 10) Murena selv. Thi dette kan paa ingen Maade ei alene ikke roses, men end ikke tilstaaes, at vi ikke bør forsvare vore endog arrigste Fiender, naar vore Venner ere Klagerne.

4. Men det er ikke engang Tilfældet her. Jeg har et baade gammelt og stort Venfkab med Mu- rena, hvilket, da det er om en Belsardsstrid at gjøre, derfor ikke skal fortrykkes af Serv. Sulpitius, fordi det er blevet overvundet af ham i en Hadersstrid 11). Og om denne Nar-sag ikke sandt

10) i Orig. bruges det Ord petere baade om at søge Consulatet, og om at søge Murena. Jeg har troet at kunne udtrykke den samme Tvetydighed med det danske Ord søge, hvori ligger ogsaa Begrebet om en Voldsomhed, ikke alene hos visse bidffe Dyr, saasom Hunde, Katte og fl., men ogsaa hos Menneker, saasom søge En med en Steen, en Kaarde, for: gaae En paa Livet.

11) D. e. fordi, da Sulpitius og Murena vare Rivaler til Consulatet, jeg mere saae paa Sulpitius's Adkomst til denne Magi- stratur end Murena's, og derfor, uagtet mit større og ældre Venfkab for ham end for Sulpitius, gav dog denne mit Stem- me, og gjorde alt til at han skulde faae

Sted, saa skulde dog dels Mandens personlige Værdighed, dels Hæderen i den Crespost han har erhholdet, have brandemærket mig som den stolteste og grumme Mand, isald jeg havde vegret mig ved at paatage mig en baade ved egne og det romerske Folks Prydelser 12) stor Mand saa farlige Sag. Thi nu har jeg ikke Lov til, og det er for sildig for mig at negte Folk som ere i Fare 13), min Hielp. Thi da mig for denne min Industrie ere givne saa store Belønninger, som ingen tilforn, saa vilde det være baade træft og utaknemmeligt, at opgive de Besværligheder, hvorved jeg har erhholdet dem, efter at jeg har erhholdt dem. Saa snart jeg kan høre op, saas snart jeg har dit Minde dertil, saas snart jeg ikke udsætter mig for nogen skændig Uvirkosomhed eller Overmod, ikke paadrager mig Vebredelse for Umenneskelighed: ja saa hører jeg gierne op. Men dersom det ansees for Læshed at slye Arbeide, for Overmod, at afvise dem som anraabe vor Hielp, for Banat at

behandle Venner Kiødesløst; saa er, som I seer, denne Proces af den Væstfæhede, at hverken den arbeidsomme, eller moolidende, eller for Venstabsøende Mand kan lade den i Stikken.

Og derom, Servius, kan du lettest giere Slutning fra din egen Profession. Thi dersom du holder det for nødvendigt for dig, at give endog dine Venners Modstandere som spørge dig til Raads, Væstfæ i Rettergangsager, og dersom du anseer det for Skam, at selv din Contrapart taber sin Sag, naar du er bleven brugt som hans rettlige Vistand; saa vær ikke saa ubillig at antage, at naar dine Kilder staae aadne endog for dine Venner, bør vore Væstfæ være sukkede endog for Venner 14). Thi dersom mit Venstabs for dig skulde have holdet mig tilbage fra denne Sag, og dersom det samme havde været Tilfældet med N. Hortensius, M. Crassus 15), og de øvrige berømte Mand, som jeg seer satte stor Priis paa dit Venstabs; saa skulde en udnævnt Consul ingen Forsvar have i en Stad, hvori vore Forfædre have vildet, at aldrig nogen, end ikke den ringeste, skulde mangle Advocat. Ja, Dommere, jeg vil

Consulatet fremfor Murena. — Fædersstrid kalder han den Strid, Culpitius havde med Murena om Consulatet, men Væstfædsstrid den Strid han nu havde med ham, om han skulde kendes skyldig i crimen ambitus; thi for denne Forbrydelse var exilium den ringeste Straf.

- 12) Baade ved egne og det romerske Folks Prydelser. Egne Prydelser ere hans egne ærefulde Handlinger; det romerske Folks, de ærefulde Bevis det havde givet ham paa sin Agtelse for ham.
- 13) Folk som ere i Fare, d. e., som have farlige Processer.

14) Kilder — Væstfæ. En stor Compliment for Servius, at han signer de Raad han kunde give i Rettergangsager, med Vand hentet fra Kilder som have Overflødhede deraf, men sine med Væstfæ, som have kun lidet mod Kilderne.

15) Hortensius, M. Crassus. Disse Mand havde forend Cicero talte for Murena; Cicero havde forbeholdt sig Slutningen, som den Del af Talen, det kom mest an paa.

de ansee mig selv for et Skarn, dersom en Ven, for grim, dersom en Ulykkelig, for stolt, dersom en Consul skulde savnet min Hielp. Hvad derfor bør gøres for Venkabs Skyld, skal rundeligen tildeles dig af mig: jeg skal behandle dig, Servius, som om min Broder, min kæreste Broder var i dit Sted. Hvad Pligt, Ærlighed, Samvittighed kræver, skal jeg omtale med den Moderation, at jeg erindrer, jeg fører Ordet for en Ven i Fare imod en Ven i Passion 16).

5. Saavidt jeg kionner, Dommere, bestod den hele Klage af tre Dele, hvoraf den ene havde at giøre med at sætte til Rette paa Murena's Levnet, den anden med at sammenligne hans Værdighed, den tredie med Beskyldninger for ulovlig Sægen.

Af disse tre Dele var den første, som burde været den vigtigste, saa soag og letfindig, at snarere et Slags Lov som Klagerne have gjort sig 17),

16) At jeg fører Ordet o. s. v. *In Orig. me contra amici studium pro amici periculo dicere.* Det skulde giøre mig ondt, om jeg havde svækket denne herlige Tanke mere end Behov gjordes. — Det moderate der kunde siges om Servius, var at han var i Passion, fordi han saae sig udelukket fra Consulatet; og det stærkeste der kunde siges for at formaae Tilhæverne til at ynde Murena's Sag, var at han stod Fare for at miste sin borgerlige Reputations, isald han blev erklæret skyldig i *crimen ambitus*.

17) Et Slags Lov *zc.* Saaledes kalder han Advocaternes Sædvane, at tale ilde om

end grundet Leilighed til at tale ilde om *L. Murena*, har nødt dem til at sige noget om hans Liv og Levnet. Man har foreholdt ham *Assien* 18); men denne attraaedes ikke af ham for Vellyst og Uppighed: han drog den igiennem med en Krigsmands Slæb og Arbeide; og var han i sin første Ungdom ikke kommen til at tiene i en Krigshær som anførtes af hans Fader, saa skulde det seet ud, som om han havde frygtet enten for Fienden eller for hans Faders Anforsel, eller, at hans Fader ikke havde stottet om ham. Naar de Triumferendes, helst endnu ikke mandvorne, Sonner, pleie at følge med til Hest i Triumffæren; burde han da sky Leilighed at pryde sin Faders Triumf med Krigsforæring 19), for, efter fælles Krigsbedrifter, næsten at triumfere tilligemed Faderen, Ja, Dommere, han har baade været i *Assien*, og været sin tapre Fader til stor Hielp i Færer, til Trost i misommelige Foretagender, til Ære i Seier. Og dersom *Assien* er i nogen Mistanke for Udsvævelser, saa bør ikke det roses, aldrig at have seet *Assien*, men at have levet afholdende i *Assien*. Man burde derfor ikke lade Murena høre *Assien*,

deres Contrapart, for at indtage Dommernes imod ham.

18) *D. e.*, at han i sin første Ungdom søgte at ansattes ved Krigshæren i *Assien*, som havde Alt hvad der kunde søde og nære Vellyster, og derfor holdtes meget satlig for unge Menneskers Sæder.

19) Krigsforæring; saadanne som Sønnen havde saæet til Belønning for Krigsdaad, og som han i Triumfsoptøget førte med sig.

hvorfra Familien har hentet Berømmelse, Slægtens Minde, Navnet Hæder og Ære. Og at have gjort Krigstjeneste i den ikke alene største, men ogsaa eneste Krig som det romerske Folk den Gang førte, var Riikhed, at have med største Lyst gjort denne Tjeneste under sin Faders Overansvar, var sønlig Riikrlighed; at Enden paa Tjenesten blev Faderens Seier og Triumf, var Lykke. Til Dagtaalelse er derfor ingen Plads i disse Ting, hvor Alt er fuldt af Berømmelse.

6. Cato kalder Murena en Dandsfer 20). Det er et Sielsord, som, isald det er grundet, røber en passioneret Anklager, og en bagtalerisk Skianbegiest, isald det er ugrundet. Derfor bør du Cato, en Mand af den Anseelse, ikke opsnappe et Uqvemsord fra en Ulfarevei, eller fra et kaadt Laug af Grinebidere 21), og ikke seer intet kalde det romerske Folks Consul en Danser, men betragte, hvad andre Laster den nødvendigen bør have med sig, som dette med Sandhed kan bebreides. Thi ingen dandsfer lettelig adruer, med mindre han har en Skrue løs; heller ikke i Ensomhed, eller i et fadeligt og anstændigt Laug. Dands er det sidste man griber til i et uordentlig Samqvem, paa et

20) En Dandsfer. Dands veed man, blev holdet for en Usømmelighed hos Romerne, undtagen ved Gudernes Feste, hvor endog de fornemste Fruentimmer opfodredes til at dandse Festens Gud til Ære. Ellers var det ikkun Gøglere anstændigt at dandse, og derfor fandt man det ligesaa anstændeligt at kaldes en Dandsfer, som en Histrifio eller Gøglær.

21) I Orig. scurræ.

fornoieligt Sted, hvor meget er samlet, som parrer Sandserne. Du snapper mig det op, som nødvendigen er det sidste af alle Udsvævelser, og gaaer de Ting forbi, uden hvilke denne Udsvævelse overalt ikke kan have Sted. Intet Kiandigt Laug, ingen Ekfrovshandel, intet Fyldereri, ingen Ødselhed vises; og naar de Ting ikke findes som have Navn af Bellyst og som ere lastefulde, hvor vil du tænke at finde Skygge 22) af Lidrlighed hos den som du ikke kan finde Lidrlighed selv hos?

Saa kan der da intet siges imod Murena's Levnet? — Intet, aldeles Intet, Dommere. Mit Forsvar for den udnævnte Consul er dette, at der ikke skal kunne fremføres af hans Levnet nogen Ewig, nogen Sierrighed, nogen Froløshed, nogen Grumhed, noget kaadt Ord. Til Lykke! Grundvolden til Forsvaret er lagt; thi hidindtil forsvarer jeg ham som en god og retskaffen Mand, næsten af vore Uvenners Tilstaalelse; de Fortienester som jeg har 23) skal jeg siden giøre Brug af.

7. Naar denne Grund er lagt, saa er Adbanggen lettet for mig til at sammenligne deres Værdighed, hvilket var det andet Stykke af Klagen.

At du, Servius Sulpitius! besidder den største Værdighed af Herkomst, af Rettskaffenhed, af Industrie, og alle de øvrige Prydelser, som den bør stole paa der søger Consulatet, det seer jeg. Disse Fortienester kionner jeg at være lige hos Murena, og saa lige, at hverken han har kunnet overvindes af dig, eller overgaae dig i Værdighed. Du har foragtet Murena's Herkomst, du har op-

22) Skygge, d. e., det som bestandig følger med og ledsager Lidrlighed.

23) Næmlig som Taler.

holet din. Derfom du hermed vil tiltage dig dette, at ingen er fød af god Slegt, uden en Patricier, saa gjør du dit til, at Almuen atter synes at maatte kaldes tilbage til Aventinerbjerget 24). Men kunne Familier af Almuen være i Høihed og Naaseelse; saa have Nurena's baade Oldefader og Farfader været Prætorer, og Faderen som efter Præturet havde erhvervet sig en meget hæderlig Triumf, gjorde det saa meget lettere for denne at stige til Consulatet, som denne Hæder, der søgtes af Sønnen, flydtes allerede Faderen.

Dit Adelskab, Serv. Sulpitius, endfkiønt det er meget gammelt, er det dog mest bekiønt for studerede Folk og Historiekrivere, men for Almuen og den stemmegivende Del af Folket, er det ikke saa bekiønt 25). Thi din Fader var en Riddersmand 26), din Farfader ikke bekiønt af nogen

udmærket Daad. Saaledes beroer Eder's Adelskabs Minde ikke paa nyere Folketsnak om Eder, men maa rodes op i de ældgamle Krøniker. Derfor pleier jeg stedse at sætte dig i Klasse med mig, fordi du ved Dyd og Flid har bragt det dertil, at endfkiønt du var en romersk Ridders Son, ansaaes du dog den høieste Rang værdig; og jeg har aldrig troet, at N. Pompejus, en Mand af ung Adel, men diærveste Krigsmand, havde mindre Fortieneste end M. Emilius, af den allerældste Adel. Thi det rober lige Sinds og Nemmes Kraft, at overlevere til Esterkommerne — som Pompejus har gjort — et stort Navn, der ikke er arvet; og, som Scaurus 27), ved Dyd at fornye sin Slegts næsten uddøde Minde.

8. Alligevel stod jeg nu i den Tanke, Domme-re, at jeg ved min Møie 28) havde bragt det

24) Aventinerbjerget. D. e., saa gjør du dit til en Revolution, lig den, da Decemvirerne ved deres tyranniske Regjering nødte Almuen til at afføndre sig fra den øvrige Folkemasse, og forsamle sig paa Aventinerbjerget, med Trudsel ikke at komme tilbage, førend Decemviratet var afskaffet, og Folket havde faaet sine Consuler igien.

25) Et meget spids Udtryk, hvormed han giver at forstaae, at der af den Sulpitiske Familie ikke havde været i nyere Tider mange Mænd i de høieste Embeder, at Familiens Adelskab var, saa at sige, uddød, og toges ikke mere i Betragtning, naar det galdt om de høie Embeders Besættelse.

26) Altsaa af den romerske Middelsstand.

27) M. Emilius Scaurus, hvis Slegt, endfkiønt den var meget gammel, og nedstammede fra de ældste Patricier, var dog i tre Generationer bleven saaledes tilfidsat, at denne Scaurus maatte arbejde sig frem til Cresposten, som om han havde været novus homo; derfor siges han her at have fornyet sin Slegts næsten uddøde Minde.

28) Sin Møie kalder han sit fortienstfulde Consulat, hvorved han troede at have viist, fornemmelig ved at neddampe Catilina's farlige Parti, at en homo novus som han var, kunde gjøre sig ligesaa fortient af Staten som den høieste Adel, og altsaa at ingen herefter, som søgte Statens Cres-

dertil, at Mangel paa adelig Herkomst ikke skulde være til Hinder for de mange tapre Mænd, som, uagtet de beraabte sig ei alene paa hine gamle kække Mænd, skiont af ung Adel, Curier, Eatoner, Pompejer, men ogsaa paa disse nye, Marier og Didier og Coelier, dog ikke kom i Betragtning 29). Men da jeg, efter saa stort Mellemrum, havde brudt Adelskabets Ekranke 30), saa at Udgang til Consulat herefter, ligesom det havde været hos vore Forsfædre 31), ikke stod mere aaben for Adelskab end for Fortieneste: saa troede jeg ikke, at naar en udnævnt Consul af en gammel og berømt Familie blev forsvaret af en Consul som var en romersk Ridders 32) Søn, Anklagerne da vilde have nævnt noget om Slegtens Nyhed. Thi mig selv er det vederfaret, at endskiont jeg søgte tilligemed to Patricier, den ene det største Skarn og dumdriftigste Menneske 33), den anden den befædendste og bedste Mænd, overgik jeg dog i Bærdighed Catilina, i Yndest Galba. Dersom dette burde være en Fordrydelse for en nybagt Adels-

posten, burde staae tilbage for sin Fødsels Skyld.

- 29) Nemlig naar de søgte adelige Betieninger i Staten.
- 30) Saa kalder han den exclusive Ret til Consulatet som Adelen havde tiltaget sig.
- 31) som det havde været hos vore Forsfædre. Dog ikke seerend næsten efter 400 Aars Forløb, og efter mange Debatter med Adelen om den Sag: første Consul af Almuen var L. Sestius.
- 32) Og altsaa af nybagt Adel.
- 33) Catilina.

mand, saa skulde jeg vist ikke savnet, enten Uvenner eller Misundere 34). Lader os altsaa forbigaae at tale om Slegt, hvis Bærdighed er meget stor hos dem begge: Vi vilde betragte de øvrige Ting.

”Han søgte Kvæsturet med mig, og jeg blev først udnævnt 35)”. — Man bør ikke svare til Alt; thi ingen af Jer behøver jeg at sige, at naar mange, lige af Bærdighed, blive Kvæstorer, og ikkun en alene kan faae den første Plads, saa er Ordenen ikke den samme i Bærdighed som i Proclamation, fordi Proclamationen har Grader, Bærdigheden meget ofte er den samme hos alle. Men Loddet gjorde begges Kvæstur næsten lige vigtigt. Han havde efter den Tittiske Lov 36) en

- 34) Enten Uvenner eller Misundere, som skulde lade mig høre min nybagte Adel.
- 35) Han søgte ic. dette er Sulpitius's Ord, hvormed han vil vise sin Adkomst til Consulatet frem for Murena.
- 36) Hvad dette er for en Lov, vide de Lærdeste ikke at sige. Stedet er fordærvet. Murena var som man ser Legatus i Asien med Lucullus. Min Søn finder det derfor ikke urimeligt, at her i Stedet for lege Titia, maaste skal læses: *habuit hic legatoriam provinciam*. Thi baade er dette passende, og det samme Navn somielden forekommer, findes des Aarsag, skiont paa en anden Maade, ligeledes forvansket ved Afskriverne, i Ciceros ad Atticum l. XV, Ep. IX.

taus og rolig Provinds 37); du den, som Folket, naar den af Qvæstorerne opraaibes, pleier at ledsage med det gamle Tilraab: oh! den i Ostia! 38) en Provinds, der ikke saa meget skaffer Venner og Anseelse, som Bryderier og Byrder 39). Vegges Navn havde No 40) i Qvæsturet; thi Loddet gav Eder ingen Mark, hvor Eders Talent kunde tumle sig og blive bemærket.

37) En taus og rolig Provinds — som alle Italiens saa kaldte fire Provindser vare; thi førend Romerne fik Lande uden for Italien, hvilke egentlig kaldtes Provindser, havde de delt Italien i fire saa kaldte Provindser, som styredes af Qvæstorer efter Lodkastning, og som siden, da de fik Lande uden for Italien, der baade af Indtagt og Forretninger vare vigtigere, kom i Foragt, og gaves ikkun til dem som vilde leve et roligt og mageligt Liv.

38) Næmlig blandt de omtalte tause og rolige Provindser var den i Ostia saa foragtelig, at naar Qvæstorerne kastede Lod om den, kunde Folket ikke bare sig for at ytre sin Ringeanst, maasse i Ord som disse: nu det var dog ogsaa en daarlig Provinds, og den skal den Mand lade sig nøse med, eller noget sligt.

39) Næmlig da det var en Soprovinds, saa maatte Qvæstoren forsyne hele Italen derfra med Korn og Vand, hvilket ventelig har givet ham mange Bryderier.

40) D. e. man hørte ikke meget om nogen af dem.

9. Bliver nu den øvrige Tid 41) at sammenligne. Den er tilbragt af begge paa meget ulige Maade. Servius har her tilligemed mig giort civil Krigstjeneste 42) i at give juridiske Responser, Forholdsregler, Cauteler: en Tjeneste fuld af Bekymring og Uergrelse! har lært den borgerlige Ret, haft mange vaagne Nætter, arbeidet, været Mange til Tjeneste, doiet Manges Daarligheder, baaret deres Overmod, drukket i sig deres Luner, levet efter Andres Lykke, ikke sit eget: en stor Fortjeneste, som har Ret til Folks Taknemmelighed, at en enkelt Mand gjør den Videnskab til sin Syssel, som skal gavne Mange!

Hvad foretog sig imidlertid Murena? Han var den tapperste og viseste Mand, den øverste Feldtherres L. Luculs Voitanant; i hvilken Post han førte Krigshæren, rykkede Fanerne sammen, gik Fienden paa Livet, slog store fiendtlige Tropper paa Flugt, indtog Byer deels med Magt, deels ved Beleiring. Sin fuldproppede og tillige forkiølede Næse giennemdrog han saaledes, at han ikke efterlod noget Spor der, enten af Gierighed eller Uppighed. I den vigtigste Krig viste han sig saaledes, at han har udført mange og store Ting uden Feldtherren, Feldtherren ingen Ting uden ham. Og endskønt jeg siger dette i Luculs Nærværelse, saa dog, at jeg ikke skal synes at have saaet Lov af ham selv at digte det for den Fares Skyld, vi ere bestedte i; beraaber jeg mig paa officielle Breve som bekræfte det Alt sammen. I disse Breve giver Lucul ham saa megen Berøm-

41) Som næmlig er forløben fra begges Qvæstur.

42) I Orig. urbanam militiam.

meelse, som hverken en argierrig eller misundelig Feldtsherre burde give en anden som han deler sin Ære med.

Begge besidde det ædelste Hierte, begge ere de værdigste Mand, og jeg vilde satte dem i lige og samme Grad af Værdighed, dersom jeg turde for Servius; men jeg tør ikke. Han spotter over Krigsfortienester, han har meget at sige paa dette hele Lieutenantkab, og troer, Consulatet bør være Belønning for daglig Flid og Paapassenhed. — Du har været mig, siger han, saa mange Aar ved Armeen, har ikke sat din Fod paa Torvet, har været saa lange borte, og naar du saa kommer efter en lang Tids Forløb, vil du kappes i Værdighed med dem som have haft Bopæl opslaget paa Torvet 43).

Først denne vor Paapassenhed Servius! veed du ikke, hvor kiæde og lede vi gjøre Folk af os ved den? For mig har det vel været overmaade fordelagtigt, at Folkets Yndest for mig var alle gekjendt; men alligevel er det ved min store Arbeidsomhed jeg har forebygget, at man ikke er bleven kiæd af mig, og det samme har maasse været Tilfældet med dig. Med alt dette skulde det ikke skædet os begge, om man havde savnet os.

Men at vi skulle tilfidesætte dette, og gaae tilbage til at sammenligne begges Kundskaber og Studeringer; hvad Tvivl kan der være om, at jo Ære af Krigsvæsenet gjør langt værdigere til at erholde Consulatet, end af den borgerlige Ret? Du er vaagen, imens det endnu er Nat, for at kunne svare dine Consulenter; han, for at kom-

me betids hen hvor hans Agt er, med Krigshæren: dig vækker Hanernes, ham Trompeternes Klang: du incaminerer en Sag, han anordner et Slag. Du seer til, at dine Elkenter, han at Byer og Leire ikke overrumples 44): han forstaaer hvorledes Fiendernes Tropper, du hvorledes Regnvand skal afledes 45): han er øvet i at udvide Grændser, du i at bestemme, hvorvidt de skal gaae 46), og kort — thi jeg bør sige hvad jeg

44) Jeg var forlægen for at finde et Ord i Dansken, der var ligesaa tvetydigt som Orig. capientur, der gaaer baade paa consultores og paa urbas & castra; i en Hast faldt mig intet bedre ind end overrumples.

45) Afledes. Her møder samme Forlægenhed med at udtrykke arceri saaledes, at det kan svare baade til Fiendens Tropper og Regnvand. — Forresten føler enhver opmærksom Læser uden min Erindring den udsøgte Spot over Juristen, der ligger i de Exempler han har valgt paa begges, Krigsmandens og Juristens Omhyggelighed for at tiene deres Medborgere. Den ene holder Fienderne borte fra Grændserne; den anden holder ogsaa borte — men hvad? — Regnvandet fra sin Nabo, det er, han holder Naboen til at indrette sit Tagdryp saaledes, at det ikke skal være Naboen til Hinder — thi saaledes forstaaer jeg Eredet.

46) I Orig. in regendis finibus, i at sætte Grændseflaer.

43) D. e., have haft daglige Forretninger paa Forum.

mener — Krigsfortieneste overgaaer alle andre Fortienester 47).

10. Den har skaffet det romerske Folk et Navn, den har skaffet denne Bye en evig Ære, den har tvunget hele Jordkredsen til at adlyde dette Rige; alle borgerlige Sager, alle disse vore herlige Indsigter, al denne Ros og Trævelhed paa Forum ligger skilt under Krigsfortienestens Formynderskab og Beskyttelse. Saasnart en Lyd høres som giver Mistanke om Urolighed, strax blivs vore Konster maalløse.

Og, efter som du synes mig at karescere denne Rettsvidenskab, som om det kunde være din kiedelige Datter, saa vil jeg ikke lade dig blive i saa stor en Bildfarelse, at du skulde ansee som noget ypperligt Noget det — hvad skal jeg kalde det? — som du har gjort dig saa megen Glid for at lære. Ved andre Dyder, ved Afholdenhed, Gravitet, Retfærdighed, Ærlighed og alle de øvrige, har jeg altid holdet dig Consulatet og enhver Hæderspost høist værdig. At du har lært den borgerlige Ret, vil jeg ikke sige, er spildt Meie, men det

vil jeg sige, at den Videnskab aabner ingen slagen Veie til Consulatet. Thi alle de Indsigter, som erhverve os det romerske Folks Yndest, bør have baade en usædvanlig Værdighed, og være særdeles fikrkomne for deres Nyttes Skyld.

II. Høieste Værdighed besidde de, som have Fortrinet i Militærfortieneste; thi Alt hvad som høver til Regiering og Statsconstitution, holdes for at beroe paa deres Forsvar og Styrke. De tilveiebringe ogsaa den største Nytte, eftersom det er deres Forstand og Fare vi have at takke for vore baade offentlige og private Fordele 48).

Vigtig og fuld af Værdighed er hiin Taler-evne — som ofte er taget i Betragtning ved Valget af en Consul — at kunne vælge Tanker og Ord saaledes, at Raad og Folk og Dommere sættes i Bevægelse. Man søger en Consul, som ved sin Tale undertiden kan tvinge Tribunernes Kaserier, kan bese det opbragte Folk, kan modstaae Skiank og Gave 49). Det er ikke at undre, om ofte for denne Evnes Skyld endog Uadelige have erholdet Consulatet, fornemmelig da dette samme Talent skaffer mange Belyndere, de sædvanlige Venksa-

47) Krigsfortieneste overgaaer alle andre Fortienester. Saadanne Udladelser bør man ikke tage lige efter Bogstaven, eller som saadanne, der ere Cicero's virkelige og urykkelige Mening. Her var det ham om at giøre, at ophøie Krigsmanden paa Statsmandens Bekostning. Derfor maatte politiske Kundskaber nedtrykkes; og militærifse ophøies. Andre Steder, hvor det er ham om hans egen Ære at giøre, glemmer han ikke at ophøie Veltalenhed over alle andre Fortienester.

48) Offentlige Fordeele falder han dem, vi have af at leve i en velordnet Stat; private dem vi have af vore Venner, vor Formue og andre Livets Bequemmeligheder.

49) En Consul som ved sin Tale ic. Værdelig er det ham selv og de Egenheder man havde for Ære, da man giørde ham til Consul, han ved denne Beskrivelse fornemmelig har tænkt paa.

ber, den varmeste Hengivenhed — af hvilket Alt Eders Professjon har intet.

Først hvad Vardighed kan der være i saa mager en Videnskab, der beskæftiger sig med enkelte Bogstaver og Ordnes Interpunctioner. Der næst om ogsaa dette Studium har været i nogen Aagt hos vore Forsædte, saa er det nu, da Eders Mysterier 50) ere røbede, aldeles foragtet og gemment. Om der kunde lægges Sag an eller ikke, vidste Saa; thi Calenderen kiendte Almuen ikke 51): de som spurgtes til Raads, vare i stor Ansæelse; endogsaa Dagene begjærttes af dem som af Caldæerne 52). Saa fandtes en Skriver En.

50) Juristernes Mysterier kalder han deres Formularer og Distinctioner, hvilke de før holdte ligesaa hemmelige som Grækerne deres, s. Ex. eleusiniske Mysterier, hvilke det holdtes for en Blasphemie at bekiendtgjøre.

51) Disse Calendere eller Almanaker kaldtes *Sasti*, og havde deres Navn af dies *fasti* og *nefasti*, d. e., in quibus fas, in quibus nefas agere cum populo, d. e., de Dage, da det var tilladt eller ikke tilladt at kalde Folket sammen for at handle med det i Statsanliggender. Disse Dage havde Overtroen fra de ældste Tider noie bestemt, men dem kiendte ingen uden Præsterne, som ferved havde den store Indflydelse paa Almuen, hvilken de tabte da disse Dage bleve bekiendtgjorte af Skriveren Flavius.

52) Caldæerne, som ogsaa kaldtes *Mathematici*, holdtes for at vide, hvad Dage

Flavius som stak Kragernes Dine ud 53), og satte Folket i Stand til for hver Dag at lære Calenderen udenad, og rantede selv de kloge Jurister deres Wisdom. Disse, derover opbragte, da de besvarede, at naar Dagene bleve almindelige og bekiendte, kunde Sag anlægges uden deres Hielp, opsatte nogle Characterer og Schifrer 54) for at kunne faae Deel i alle Ting.

12. Man havde fort og got kundet sige: det sabiniske Grundstykke er mit; — nei mit! derpaa: thi kiendes for Ret. Men det vilde Juristerne ikke. Man skulde sige: det Grundstykke, som ligger under det Amt, som kaldes Sabiner-Amtet. — Ord i Mængde. Lad see, hvad saa videre? Dette paaftaaer jeg, som romersk Borger i Medhold af Loven, at høre mig til — Naar da? Thi stævner jeg dig

der vare lykkelige og ulykkelige, d. e., paa hvad Dage noget kunde gøres med Held, paa hvad Dage ikke. Overtroiske Folk foretog sig derfor intet, uden at have spurgt disse Folk til Raads om Dag og Time.

53) Stak Kragernes Dine ud — et Ordsprog, som vil sige, at han gjorde selv de klogeste Folk til Skamme. Kragen nemlig holdtes for at have skarperne Syn end alle andre Dyr, og for at beholde dette Fortrin, søgte de at krabse Dinene ud paa alle andre.

54) Derved forstaaer han disse Formularer, som noie maatte iagttages i Sagers Anlæg og Stevninger, naar man ikke for Forsømmelse af Formaliteter vilde tabe sin Proces.

med Lovens Ord for at trækkes med mig derom. Den Sagsøgte manglede Ord, til at svare en Vederpart, som tog Munden saa fuld. Nu vender sig Juristen, ligesom Floitespilleren i Comedien 55), til den Anden, med sin Namse: mod det, for hvis Skyld du indkalder mig at trækkes med mig derom, exciperer jeg og afviser din Klage. Prator, at han ikke skal rose sig af sin Lykke, eller troe sig bedre end andre, naar han talede hvad sund Fornuft maatte indgive ham, ogsaa han fik sit Litanie, som klunger urimelig i det Heele, men især hvor det hedder: *Uder*, begge Borgere, siger jeg i Overværelse af disse Vidner — der gaaer Veien; betræder Veien 56). Strax var den velvise

Herre 'ved' Haanden, som skulde lede dem hen. Kommer tilbage, heed det; den samme Veiviser førte dem tilbage. Slige Vidløstigheder maae selv hlin Fortid med sit arverdige Skiag have fundet latterlige, at vise Folk, som stode op og ned uden at røre sig af Stedet, hen og tilbage som Apr. Inarre. Ligesaa pedantisk og broget lade hine Formularer alle: saasom jeg dig for Retten

i de XII Tab. Sprog: Vidner, testes. — Prators Tiltale til Parterne: der gaaer Veien; betræder Veien; Kommer tilbage, grunder sig herpaa: *I Vindicis* (d. e. Processer om Eiendomsret) tilkom det Prator at afgjøre Striden paa Stedet selv: dette var gjorligt, indtil Folkemængden voxte, og Processernes Antal med den. Da maatte Prator, som ikke kunde være allestedsnærværende, behjælpe sig med Formaliteter. Derfor, istedet for at følge med de stridende Parter ud paa Grundstykket, som havde foranlediget Processen, og der at paaktiende Trækten, udtænkte han den symbolske Handling, hvorefter Parterne udsendtes med den Formular: *in te viam*, og vendte tilbage med den: *redite viam*. De hverken kom eller gik, men foreviste, for Synskyld, Prator en Jordklimp. Naar Sagen med alle dens Grunde gjensidig blev foredraget, saa havde dette Spilfagteri samme Gyldighed, som om Sagen var forhandlet paa Stedet selv. Denne Anmærkning skyldes vor navnkundige kritiske Jurist Professor Cramer.

55) *I* de saa kaldte *Cantica*, d. e. Taler af en betydelig Længde (saasom Betragtninger, indtryksfulde Forestillinger o. s. v.) i Tragedien saavel som i Comedien, gjorde *Tibia* Tjeneste, i det den hjalp Akteuren paa den rette Tone, naar han enten gik for høit eller for lavt med Stemmen. Man tænke sig Floitenisten, der, som Tonangiver, hopper fra den een Aktør til den anden, og sammenligne med ham Juristen, efter hvis Nibe Parterne maae håndse, dersom de ikke vil tabe Processen over Formalitetsforsømmelse.

56) Meningen er klar, saasom man sætter *Comma* efter *Suis*, og tager *Superstitibus Praesentibus* som Ablativer. *Sui* ere *liberi*, *cives romani*, til Forskial fra *fervi*, som ikke ere *sui*, d. e. *sui juris*, *in potestate sua*, *Superstitibus* bemærker

af Nav endnu ikke har kundet afgjøre, om man skal sig tredie Dag eller Overmorgen, Dømer, eller Voldgiftsmand, Sag eller Lovmaal.

13. Det er altsaa, som jeg har sagt, ingen Videnskab, der nogeninde var stand til at have en Mand til Herrens Top; thi den bestaaer af lutter opdigtede (61), og selvgiorte Ting. Tak er endnu mindre at forliene derved. Thi det, som staaer aabent for Alle, og som jeg ligesaa vel har paa rede Haand som min Bederpart, det kan umuelig vare Tak værd. Derfor J ikke allene have mistet Haabet til at anbringe Jeres Velgjerning, men

endog det, som i sin Tid høres (62): jeg faaer at spørge de Lovkyndige. For en Mand af Kundskab kan ingen anses i et Sag, som hverken nogensteds uden for Rom, eller i Rom uden et Forretning (63), gielder det ringeste. For Erfaaren kan af den Grund ingen passere, da i Ting, som alle veed, den eene umuelig kan være klogere end den anden. Tung er Lyren ikke heller, da den bestaaer af hiertelig saa, og intet mindre end utydelige Ord. Derfor, dersom J giøre mig, en Mand som har Hænderne fulde, vreed, saa giver jeg mig efter 3 Dage ud for Lovkyndig. Thi hvad skriftlige Kontrakter (64) angaaer, som møde i Praxis, det staaer altsammen paa Papiir, og saat skrevet er dog intet, hvor jeg ikke skulde finde Rum at tilfatte: hvorom Spørgsmaalet er (65).

61) Her napper Cicero Juristernes Fictiones, som vare imaginære casus, hvilke Prætor antog, naar han vilde at Villighed skulde gielde for Ret. F. E. ved Rei vindicationem skulde den Klagende, efter Loven, ikke allene bevise sin Eiendomsret, men endogsaa sin Formands, af hvilken han havde bekommet Eiendommen, naar han vilde sætte sin Paastand igiennem. For dette høit vanskelige Beviis (som desaaftag kaldes diabolica Domini probatione) forfaanedes Vedkommende, naar Prætor beviisgede Rei vindicationem Prætoriam, hvorefter den Klagende ikkun havde nødig at bevise det Første, da Beviiset for det Sidste stængedes ham, eller fingeredes, som allerede sørt. Ogsaa dette Udfald maae have skurret i Catos Øren, og i enhver Juristes, som stionner paa Wiisdommen i disse for Børgersamsfundet saa veldådige Fictiones.

62) Nemlig af Parterne, da Juristernes Responsa vare mindre utydelige end i Cicero's Dage.

63) Med andre Ord: Kram, som ikke kræver Indsigter, der erhverves paa Studerstuuen, men Routine, som selv maaelige Memmer faae ved Forretninger.

64) Ved scriptum tænke man sig Skæder, Egtepagter, Testamenter o. s. v., hvorimod sættes enhver Retshandel, som blot ved Vidner stadfæstes. Cicero betiener sig af Ordet agere, forbi de derved brugelige Formalier selv kaldtes Actiones.

65) Med de Ord: qua de re agitur gjordes Anvendelse af Lovens Artikel paa det givne Tilfælde. At denne Anvendelse ikke har fundet Sted overalt i Juristernes lovløsende Formularer, er klart deraf, da Ci-

J Sager derimod, hvori Bespørgsel finder Sted, der voves saa got som intet ved Besvarelse. Er dit Svar, som det bør være, saa vil man sige: det samme havde Servius svaret 66). Hvis ikke, da tænker man: han kender og besatter sig ogsaa med den polemiske Met. Desaarfsag ikke alle ne hiin Krigerens ærefulde Bane er at foretrække for Eders Formularer og Uttanier; men selv Ta-

cero ellers kunde sparet Umagen med denne Tilfatning af sit eget Hoved, naar Juristerne havde forekommet ham. Han roser de ældre Juristers skrevne Formularer, deels som de, der vare korte (perpaucis litteris), deels for Bestemthedens Skyld (minime obscuris litteris). Dere, siger han, saa tydelige og saa korte, at jeg, som ikke er Lovkyndig, baade skal kunne sige: hvorom der strides, og tillige finde Plads til at indrykke disse Par Ord, hvor de maatte savnes; Ord, med hvilke J Jurister nuomstunder gjøre Eder kostbare, pralende deraf, som af en solid Kundskab, en stor Velgierning mod Folk, som henvende sig til Eder derom m. m. Paa denne Maade behøver man ikke at forandre addere til videre med Manutius.

66) Et ærværdigt Navn i den romerske Lovkyndighed, og samtidig med Cicero. Vel siges ham en Compliment, men paa en Maade, som snarere fornærmer end ærer Fortienester. Servius er, efter det Forhold, hvori Cicero her finder for got at anføre ham, en Mand, stor i Smaaating.

lerfærdigheden er som Veil til Hæder uendelig langt ophøiet over Eders fattige Rutine. Jeg tænker derfor, de Fleestes Ønsker har fra Begyndelsen af været stilet derpaa 67); siden, da det ikke var dem mueligt at naae, faldt de paa disse Sysler. Som man siger, det gaar med de græske Virtuoser, at de blæse Fløiten, som ikke kunne faae Greb paa Citheren: saaledes see vi adskillige, som ikke kunne blive Talere, at være sunkne ned til Jurister. Stor Anstrængelse træver Talerens Kunst, vigtig er hans Kald, glimrende hans Post, og uberegnelig Betsignelsen derved. Thi hos Eder henter man sig Sundhed (Gud bedret!) hos Taleren Livet selv. Desuden Jeres Besvarelser og Betænkninger, baade omstødes de ofte i Strankerne, og uden Talerens Forsvar kan de ikke staae faste. Jeg skulde med beskednere Tilbageholdenhed tale til denne Konsts Anbefatning, dersom jeg havde udlært. Men jeg taler intet om mig, blot om dem, som ere, eller været have Store, som Talere *). (Slutningen følger).

VI.

Januari Qvartalets juridiske Examens Theoretisk Prøve.

Latinsk Examen.

Den 14de Januar.

Peter Østergaard, Laud.

67) Næmlig, paa Krigerens og Talerens hæderfulde Bane.

*) Overfættelsen af det 12 og 13 Cap. skulder jeg min Søn Prof. T. Baden i Kiel, som i Henseende til nogle Steder af den gamle romerske Met, har conferet med sin Collega Professor juris elegantioris Hr. Er a m e r.

Peter Lotharius Worsøe, Non contemn.
Caspar Peder Hagerup, Laudab.

Den 16de.

Johan Andreas Lund, Laudab.
Johan Peter Wederkinch, Laudab.
Christian Hasseltius, Haud illaud.

Dansk Examen.

Den 21de.

Rasmus Lyng. Beqvem.
Palle Wodschou. Ei Ubeqvem.
Henrich Monrad Opitius. Beqvem.
Ole Nielsen Møller. Beqvem.

Den 22de.

Lauritz Branstруп. Beqvem.
Christen Hermansen. Beqvem.
Wolrath Vredstrup. Beqvem.
Carl Friderich Knoph. Beqvem.

Den 24de.

Paul Paulsen. Beqvem.
Berndt Kauffeldt. Beqvem.
Sivert Nicolai Schmidt. Beqvem.
Jorgen Jørgensen. Ei Ubeqvem.

Praktisk Prøve.

Den 7de Februar.

Kammerjunker Sophus Peter Friderich Scheel,
Laudab.

Carl Andreas Ewers, Laudab.
Caspar Peter Hagerup, Laudab.
Johan Peter Wederkinch, Haud illaud.
Palle Wodschou. Temmelig Vel.
Henrich Monrad Opitius. Vel.
Ole Nielsen Møller. Vel.
Lauritz Branstруп. Temmelig Vel.
Christen Hermansen. Vel.
Wolrath Vredstrup. Vel.

Carl Friderich Knoph. Vel.

Poul Poulsen. Vel.

Berndt Kauffeldt. Temmelig Vel.

Sivert Nicolai Schmidt. Vel.

VII.

Theologisk Embeds-Examen i Januar.
Maaned 1801.

Den 15de.

Georgius Andreas Hagerup, født i Christiania
Stift 1773. Haud illaud.

Joannes Christianus Holst, født i Kiøbenhavn
1780. Laudab.

Canutus Christianus Rosenkilde, født i Lands-
byen Vester-Egede i Siælland 1773.
Haud illaud.

Den 16de.

Laurentius Østedah, født i Kiøbenhavn 1780.
Laudab.

Christianus Ludovicus Budtz, født paa Landgod-
set Frisenvold i Aarhus Stift. Laudab.

Den 19de.

Janus Antonius Hjerth, født i Bornholm 1778.
(de quo vid. Protocoll. ad d. 6 Maji
1800) Haud illaud.

Joannes Petrus Bang, født i Landsbyen Thaa-
rup ved Fridericia i Riber Stift 1776.
Haud illaud.

Den 20de.

Janus Strarup, født nær ved Nyborg i Thy
1772. Haud illaud.

Jacobus Hansen, født i Christianssand 1778.
Laudab.

Enevoldus Wagaard, født i Viborg Stift 1780.
Laudab.

Den 22de.

Joachimus Godsche Willemoes, født i Assens i
Fyen 1780. Laudab.

Nicolaus Simonsen, født i Kiøbenhavn 1774.
Non contemn.

Augustus Petrus Tøp, født i Erøeskiøbing i
Fyens Stift 1769. Non contemn.

Den 23de.

Joannes Justus Hansen, født i Trondhiem 1776.
Laudab.

Martinus Henricus Petersen, født i Kiøbenhavn
1780. Laudab.

Christianus Fridericus Ploug, født i Kolding.
1776. Non contemn.

Den 28de.

Petrus Christianus Heilmann, født i Præstegaar-
den Lunde i Fyen 1771. Non contemn.

Carolus Fridericus Musæus, født i Bamboen Præ-
stegaard ved Trondhiem 1778. Haud
illaud.

Christianus Brandt, født i Øster-Ulling Præste-
gaard i Aarhus Stift 1779. Haud
illaud.

Den 30te.

Eveno Laurentii Evendsen, født i Landsbyen Ege-
rup i Sieland 1773. Laudab., &
quidem egregie.

Petrus Christiansen, født i Hertugdømmet Sles-
vig 1773. Haud illaud.

In fidem Protocollii

N. J. Brücker.

VIII.

Vigtige danske Skrifter.

Plutarchs Levnetsbeskrivelser oversatte af det
græske og forsynede med Anmærkninger
ved Stephan Tetens, Doktor i Filosofien
og Konrektor ved Latin Skolen i Ribe.
Første Deel. Kiøbenhavn 1800.

For Litteratur saar med denne Oversættelse en
Part i et Værk, som andre Nationers Lærde,
hver i sit dyrkede Modersmaal, kappeviis have ilet
med at oversætte. Saa adsel og riig paa Afvær-
ling er dets Indhold, saa frydret med philoso-
phiske, poetiske og andre Betragtninger dets Fo-
redrag, og gottende dets Læsning. Den grun-
dende Statsmand, den arekiare Soldat, den
vindstibelige Borger, enhver i sin Stand finder her
Aandsnæring, Belærelse, Opbyggelse. Til den-
ne Hensigt svarer nærværende Oversættelse, som
baade er troe og flydende. Derpaa rettede ogsaa
Overs. sin Hu, i det han stræbte, efter hans egne
Ord i Fortalen, "at levere Originalets Tanker
uden slavisk at følge dets Udtryk eller Bendinger".

Men man tog feil, og gjorde sig en urigtig
Forestilling om Oversætterens Fortienester, der-
som man fra den Lethed, ved hvilken Oversættel-
sen anbefaler sig, sluttede til Originalets let over-
vindelige Bankeligheder. Plutarchs Stil har sine
Ujevnheder og knudrede Steder i Mængde; hans
Foredrag er ikke stalden vidtsvarvende og forvirret,
tilmed Forbindelsen mellem Tankerne hist og her
utydlig formedelst de indskudte Parentheser. Til
de af Overs. heldig overvundne større eller mindre
Bankeligheder af dette Slags, maa regnes: Nu-
ma Cap. 1: "Efter det almindelige Sagn var

Numa en Discipel af Pythagoras; nogle paastaae derimod, at Numa aldeles ikke har nydt nogen græsk Opdragelse, men at han o. s. v." Ikke mindre Behændighed udfordredes til at give følgende af Tanker i Originalen belæste Sted den Giennemsigtigbed, hvormed det her fremstilles, Lycurgus Cap. 14: "Aristoteles feiler, naar han paastaaer, at Lycurgus vel havde prøvet paa at danne Fruentimmerne, men igien maattet opgive det, da han ikke havde været i Stand til at indskrænke deres Tølleløshed og tiltagne Herredømme, som var en Følge af, at Mandene saa ofte vare i Krigen, og altsaa nødtes til at lade dem raade hjemme, og af samme Aarsag smigrede dem meer end tilbørlig, ja kaldte dem endog deres Beherskerinder. Nei, tværtimod Lycurgus anvendte endog paa Fruentimrenes Dannelse al muelig Omfarg". Det samme Vidnesbyrd fortæner Theseus Cap. 2: "inden deres Død skal de begge have tildraget sig ogsaa deres Medborgeres Had, saafremt vi ellers tør uddrage nogen historisk Sandhed, selv af det, som har mindst Udseende af det fabelagtige". Og Cap. 6: "Paa den Tid levede nemlig et Slags Mennesker, som udmærkede sig ved en overordentlig og uovervindelig Legems Styrke, Hurtighed og Færdighed, men som i øvrigt ikke anvendte disse Evner til noget hæderligt eller nyttigt, men tværtimod fandt deres Glæde i at vise Overmod og Frækbed, og derfor betiente sig af deres Overmagt med en saadan Grusomhed og Haardbed, at de voldelig behandlede, ja endog myrdede alle, som uheldigvis faldt i deres Hænder. Beskedenbed, Retfærdighed, Billighed og Menneskelærighed — Dyder, som de meente, at Mængden anpriste af Mangel paa Dristighed til at fornærme og (af) Frygt for at fornærmes —

holbt de for at være uanfærdige for den Stærkere". Hid horer ogsaa Cap. 15: "Det er farligt, seer man, at giøre sig forhadet i en Stat, hvor Bektalenbed og Digtekunst blomstre; thi Minos beholdt altid et slet Rygte, og blev idelig haanet paa de attiske Theatre", hvor Partiklen *ως* har ført næsten alle Commentatorer og Oversættere bag Lyset. Nu ligger først Sammenhængen mellem denne filosofiske Betragtning og den foregaaende historiske Fortælling for Dagen.

Ikkun paa et Par Steder bærer jeg Tvivl mod Oversættelsens Nøiagtighed, saasom Lycurgus Cap. 13: "han anfaaer den frie Villie for et langt stærkere Baand paa Dyden end al Tvang". Mon ikke rigtigere: end Love? Numa Cap. 5: "Men Bestaffenheden ved den kongelige Magt i Rom er ikke usikker, naar vi ville slutte fra Romulus's Gienvordigheder". Hvorfor i Rom allene? bedre og tydeligere: "de med Kongevælden forbundne Farer ere siensynlige". Cap. 7: "Imidlertid herskede næsten en utrolig Farsbed blandt den forsamlede Mængde, der stod fuld af bange Forventning, indtil endelig lykkelige Fugle lode sig see paa hpire Saand". Næsten er overflødig; og det Sidste meer Paraphrase end Jordanskelse. Vedre lige efter Orig.: "indtil endelig lykkelige Fugle overdroge ham Regieringen". Cap. 8: "Omgang og Sammenkomst med en Guddom havde megen Andeel i dennes Filosofie ligesom i Numas Statskunst". Omgang er Ordspilbe; de bedste Udgivere forsvare *αγισια* d. e. *λατρηια*.

Disse Prøver maae være nok for at sætte Læseren i Stand til at indsee Arbeidets Værd, fra denne Side betragtet. Thi der gives, som overalt, saa især i Plutarck, flere Sider, fra

hvilke man kan komme en Oversætter nær. Een aabnede Sprogkundskab. Oldjager og Critik skal anvise os de andre.

Overs. er gaaet sikker, ved at raadføre sig med de bedste Udgivere og sine bekendte Formænd i andre Sprog. Men hans Skionsomhed i Valget er intet ringe Fortrin her, hvor den rette Veie ikkun er een, men Veiviseerne med deres Afveie, saa mange. Som f. Ex. Lycurgus Cap. 10: "Dette var allerede noget stort, men noget endnu større var det dog at gjøre Rigdom, som Theophrastus siger, ikke misundelsesværd, men meget meer ved disse fælles Maaltider og denne tarvelige Levemaade, ligesom at omdanne Rigdom til Armod selv", hvor den stygge, men mangen Lærd forvildende Interpolation er undgaaet med en Smidighed, som berettiger til samme Forventning i mindre forfærdige Steder. Af en anden Natur er Numa Cap. 14: "Men endnu rimeligere er det, at den Bedende, efterdi Templene ere vendte mod Østen, og han altsaa ved at træde ind, vender Nyggen mod denne Verdens Kant, da dreier Ansigtet derhenimod og siden igien vender sig mod Guden, paa den Maade beskriver en Cirkel og tillige søger hos begge Guderne at udvirke sin Bøns Opfyldelse". Begge Guderne er kort og got Originalsts *δι' αμφοῖν*, som i en vandet Oversættelse vilde hedde: "ved at dreie sig mod Østen og ved at vende sig til Templets Gud". Hiint første er baade fyndigt og klart, endog uden Anmærkningen, for den, som ikke læser i Laaget. Lycurgus Cap. 6: "Naar du har stiftet Jupiter Syllanius og Minerva Syllania et Tempel, inddeelt Folket i Stammer og i tredive Roder, oprettet et Raad og givet det sine Formænd, da

kald Tid efter anden Folket sammen; du har Ret til at gjøre Forslag i Forsamlingen og at høre den, men Folket har Ret til at antage og forkaste". Uforbederlig! ikkun at Du vs. ligesom i Enderen, saa og i Begyndelsen havde villet høre Bryanus og Valckenaer, som i Stedet for det uforstaaelige og plat fordærvede Syllanius og Syllania have forbedret, og lase: *Ελλανίς* og *Ελλαμίνας*, d. e., Jupiter og Minerva, Grækenlands Skytspatroner. Men det er Smaating. Dog ikke for alle; mindst for dem, som i antiquariske Undersøgelser maatte ville beraabe sig paa en saa paalidelig Oversætters Ord, som Himmel for deres Sag. Overs. vil derfor ikke fortryde paa følgende Erindringer:

Numa Cap. 10: "som om de havde opfyldt deres Pligt mod den døende Vestalinde, naar de kun ikke lode hendes til den vigtigste Religionstieneste indviende Legeme omkomme og forsmagte af Hunger". Vår nok hedde: "som om de gjorde sig en Samvittighed af, at lade en hellig Person omkomme af Hunger". Romerne lagde ikke Haand paa en Præstinde. En Vestalinde burde desaaarsag ikke doe nogen voldsom Død. Theseus Cap. 11: "noget længere frem i Hermion". Hermion har intet at gjøre med Attika, hvor denne Cartusche boede. Her skal lases med *Mæurius ex Egææ*; et Qvarteer i Attika. Romulus Cap. 9: "Remus havde valgt en fast Plads paa Bierget Aventinus, hvilket Sted efter ham blev kaldet Remonium, men kaldes nu Rignarium". Her burde Haandkrifternes Remoria, som Dacier har gjort opmærksom paa, have været fulgt; thi under dette Navn er Stedet bekendt hos alle romerske Skribentere. Lycurgus Cap. 2: "Patros

Fles, en Søn af Aristodemus", læs: Proffles efter Haandkrifter; og saaledes nævnes han eenstemmig af Alderdommen. Mod de Læsmaader, som i Roma Cap. 2. Anm. 8 og 10 ere fulgte, anfører Leopold saa vægtige Grunde, at man maae give ham Ret. Cap. 4: "Er det ikke gandske rimeligt, at Guderne have levet i en virkelig alvorlig Omgang med disse Mand, dels for at opmuntre dem og dels for at undervise dem om alt, hvad der var det viseste og bedste, men at de derimod have besøgt hine Digtere og lyriske Sængere, hvis dette ellers virkelig er saa, blot for at have Moerskab og Tidsfordriv". Læs: Viselig er det rimeligt, efter den smukke Forbedring af Bryanus, som solte det Skurrende i Tanken, naar den spørgsmaalviis kommer frem, og som med en let Haand (blot ved at forandre η til θ) bevirkede, at Forfatteren er overbevist om det, hvorpaa ingen, uden en Klætter, kan tvivle. Theseus Cap. 3: "Et af disse Hesiodus's Tankesprog, nemlig: Lønner du har lovet din Ven, være stedse bered, skal efter Filosofhen Aristotel's's Vidnesbyrd have havt denne Pittheus til Forfatter". Det siger Aristoteles ingensteds. Ordene i Straffen love intet videre, end at Aristoteles har den samme Tanke som Hesiodus, nemlig: at man ikke bør tage Tjenester af sine Venner uden Gien-gield. Da nu denne Maxime (som Udgiiverne bemærke) virkelig findes i Aristoteles's Ethika, saa er ingen Formodning sandsynligere, end den, som en kyndig Recensent har yttret i den Genensiske Alg Litt. 3., at de Ord: Dette har ligeledes Philosophen Aristoteles sagt, ere en Glesse, som Wyttenbach upaatvivlelig vil forbyse af Texten.

Udvalgte og efter vore Sæder omarbejdede Stykker af Martials Digte ved Frederik Høeg Guldberg, Lektor. Første Hæfte. Kjøbenhavn 1801.

Dette Hæfte indeholder Epigrammernes tre første Bøger. Hvad man lovede sig paa Grund af Forsøget (s. denne Journals tredie Hæfte 1800) finder man her i alle Maader. Martial gjorde den lille Bogs Fortrin begribelig for sine Javanti-dige ved følgende Distichon:

Te conviva leget misto quinceunce, sed ante
Incipiat positus quam tepuisse calix.
Andre Tider, andre Sæder; Hr. G. saaar den danske Læser snarere paa sin Side ved denne Forstilling:

Endes den kan, mens i Krebs en
Tjevandsbordet man sidder,
selv ved det sidste Ord neppe
Maskinen er kold.

Denne lykkelige Gave, ved opdagen Lighed mellem gamle og nye Stikke, at bringe de romerske Billeder sin Tids Menneker lige under Øine, sporer man overalt. Noget af de meest overraskende maae her staae til Prøve. I Digterønsket:

Hader min Uven det Liv, da søi ham og
giv ham, o Himmel!
silkestrømpet at gaae Dyen igiennem
hver Dag.

(Vivat & urbanis albus in officijs).

Den Zæmmelighedsfulde er i det Hele lige saa hvas som Originalen, og hvad dette siger: garris & illud, teste quod licet turba det udtrykkes lige saa sandt og seeligt her: selv Avisernes Nyt kommer du hvissende med.

Et Stykke, som ikke vil savne Yndere: et
Saa holdes Løfter til Gud; især for Slut-
ningens Skyld:

giv Bedrager! iglen Arme den Gave, du
fik.

Naar man derved tænker sig Prækterlykken ved
Lallotteriet, som gemeentlig gøres paa Armodens
Bekostning. *Martials*

aut vive, aut decies, Scavola redde deis
er det knap, at man forstaaer. En ligesaa heldig
Omarbeidelse forekommer mig Digteren til sin
Bog at være, hvori Tanken er: Bogen, kied
af den evige Fiil, medens den hviler i Pukten,
gior sig frie, og meer fortrædiget herefter af Pu-
blicums Kræsenhed end tilforn af Forfatterens
Fiil, ønsker den sig tilbage til sit Hiem; men for-
gieves; thi den fortørnede Auctor har staaet Haan-
den af sit mishandlede Foster. Det er Critikens
og Auctorskabets Historie in nuce.

Bed mangt et Epigram var en meer eller
mindre frie Oversættelse tilstrækkelig, for at beha-
ge. Saaom: den større Ven, hvor de Linier:

Du nu troer dig min store Ven. Hvad!
stor, for du laaner?

større, ved Himlen! er jeg, naar jeg
betaler dig dem.

udtrykke Originalen langt bedre end Kamlers:

Du wärst mein großer Freund, weil du
das Geld mir liebst?

Mein, Thelesine! wie mir es scheint,
Bin ich vielmehr dein großer Freund,
Weil du die Summe wieder ziehst.

Ved at lægge Esterttyk paa mein og dein, tabes
den Maalestok, som er fornøden, for at bestems
me Verdien af tvende Personers Edelmødighed,
som begge vil gielde for Rivaler i Venkskab. Thi

omkring denne Rivaleren mellem den rige Creditor
og den betalende Debitor dreier sig det Latterlige
i Epigrammet:

Esse tibi magnus, Thelesine, videris
amicus.

Tu magnus, quod das? immo ego,
quod recipis,

Et Digt, som synes mig ikke vel at fordrage
sig med Forfatterens Hensigt, er det forunder-
lige Gæstebud:

Den, som gæster med Stog, men ei bespiser
og lædsker,
vorder, saa synes det, dog kun beværtet
som Dig.

Det kunde Martial sige. Os er denne Erindring
uvedkommende. Men det kan med ringe Foran-
dring blive et Epigram ogsaa for os, naar Vels-
lygt ombyttes med Pragt, og de hungrige Gæst-
sters Dine beværtet, ligesom hist deres Næser.
Et Gæstebud af den Natur, bivaanedes Baillant
paa Constantia, og Tingens Latterlighed har vir-
kelig allerede givet Stof til et Epigram, som reg-
nes blandt *Martials* Ungdomsarbejder og anføres
af *Lessing* (über das Epigramm Pag. 219)
saaledes:

In Varum.

Ad coenam nuper Varus cum forte vocavit,
Ornatus dives, parvula coena fuit.

Auro, non dapibus meratur mensa, ministri
Apponunt oculis plurima, pauca gulae.
Tunc ego non oculos, sed ventrem pascere
veni;

Aut appone dapes, Vare, vel aufer
opes.

Det gaaer Hr. G. ligesom hans Forgænger,
at han undertiden bliver uforstaaelig der,

hvor han stikker, men fluser Maaket, hvorpaa hans Pile ere rettede. Vi vilde oftere være kolde ved Martial, dersom ikke en Grammatiker gjerne kom vor Uvidenhed til Hielp med en tilrettevisende Anledning. Digterløn er smuk, men

hvert Genie, der ei blev af Gøttingens Mester
beskaaret,

demmes til Vand og Brød, fulgt af
Katedernes Haan,

forstaaer jeg ikke. Ligesaalidet følgende Sted i
Mundheldet:

Vældige Skrifter til dig, dets Søn, Germanien
sender:

Indfødsretten af Storm fast er min
eneste Bog,

Ønsket i Gnieren og jeg:

Lærdom hade min Biv,

er meer tragisk end epigrammatisk, og sommer sig
bedre i Euripides's, den Kiønnets Fiendes, end
i Martials Mund, som udtrykker sig blidere:

fit non doctissima conjux.

Som et ikke uvelkomment Corollarium ved
disse Epigrammer bør ansees de Tankesprog, hvor-
med det Forraad, vi i Forveien havde deraf, her
førges. I den Lille:

Bogt dig for Kampen i alt! frygt dig for
Dværgen i alt.

I Ligemændene:

Hylb selv ingen Patron, hvis du vil kaldes
Patron.

I Leveviisdom:

Livet i Morgen er Haab, Wisshed er Livet
i Dag.

(Sera nimis vita est craftina, vive hodie).

Martial stiler som helst sin Formaning til en vis
Person, f. E.

Ovi rex est, regem, *Maxime*, non habeat.
og undgaar derved den vigtige Mine, som gjerne
støder hos Moralisten for Alle. Men at binde de
talløse menneskelige Daarligheder til bestemte Nav-
ne, er hverken raadeligt eller giørligt i et Sprog,
hvor slige Karaktermaaker (og hvad ere de mar-
tialske Navne Phoebus, Philaenis o. s. v. andet?)
først skal dannes, førend de tør bruges.

Navnkundige Grækers korte Biographier,
tilligemed en Indledning, indeholdende
gamle Grækerlands Stiebnene til dets
Erobring af Rømerne, ved M. Niels
Hofman Sevel Bloch, det Kongelige
Norske Videnskabers Selskabs Medlem,
Kiøbenhavn 1800.

Fors. anmodet om at oversætte et i Berlin ud-
kommet Skrift af samme Indhold, fandt især den
Deel deraf, som indeholder Grækernes Biogra-
phier, at vrinkle af historiske Urigtigheder og at være
under Critik. Han besluttede derfor, at udarbej-
de den græske Historie i samme Piemeed, til Brug
for den studerende Ungdom, men ogsaa til Nytte
for Ustuderede. Dette Foretagende geraader Fors.
saa meget meer til Gode, som det baade koster min-
dre Umage at oversætte en Tybsters Arbejde, end
at omstøbe og udarbejde dets Materie paa dansk,
og Takken hos Forlæggeren er den samme. Til-
med havde Valget af den magesigere og kortere
Bei ved en Oversættelse, vel været at undskylde
hos en Mand, der, som Hr. B., saalidet er Her-
re over sin Tid, at han fra Morgen til Aften
maa tralle med at undervise Ungdommen, for
suurt at fortjene det Brød, som Rigslighed byder
ham at dele med Frender.

Denne første Deel indeholder tyve berømte Græfers Biographier, der, som Helte, Lovgvere, Digtere og Philosopher have skaffet sig Navnkundighed. For den videlystne Yngling, som her i Korthed har erhvervet sig et Begreb om enhver Fortienester især, er sørgt ved en Henviisning til gamle og nye Kilder i Epidfen af hver enkelt Biographie, som opvækker Begjærigheden efter Forøgelse af det videnskabelige Forraad, hvorpaa man i denne brugbare Læsebog har faaet Forsmag. Derved bibringes tillige den Agtelse for Litterairhistorien, uden hvilken grundig Kundskab aldrig opnaaes.

Al Philosopher findes her ikkun faa; en Sparksomhed, som ved første Biekast synes fremmed for den, der veed, at Forf. med Held dyrkede Philosophien i Kiøls berømte Ehlers's Skole, og at han siden ved Kiøbenhavns Universitet har foredraget Philosophiens Historie. Men han havde sine gyldige Grunde til ikke at ødse med Philosopherne, hvis Læresatser og Meninger, som Hr. W. rigtig erindrer, snarere henføre til den philosophiske end til Stats-Historien. Dog gjøre bliflig en Undtagelse fra denne Paastand Wile, som Thales, Anaximander og Pythagoras, hvis Indflydelse paa det borgerlige Samsund falder i Winen; i det deres Liv bestod i Daad, ikke i Contemplation. (Man sammenligne hermed hvad desangaaende er sagt og af den philosophiske Historie af mig godtgiort imod Kant i denne Journals første Aargang Pag. 181 selg.)

(Forestaaende Recensioner ere alle af Professor Torfel Baden i Kiel).

IX.

Dødsfald.

Den 2den Februar d. A. tabte Litteraturen og Landet i Professor P. C. Abildgaard, Stifter og Forstander for den første danske og eneste Veterinærskole i sit Slags, en Mand, som for sin Alders Skyld kunde gjort Regning paa et længere Liv, men for sin svagelige og fine Constitution maatte ansee enhver Dag han overlevede, for en Binding.

Naturens Studium, som han elskede med Passion, havde han faaet første Smag paa af sin Fader, en privat Mand, som ved sine Reiser omkring i Landet for at optage og afdrage gamle Inskrifter og Mindesmærker, erhvervede sig en praktisk Kundskab om Landets syssle Befæftighed og locale Fordele og Mangler, som han tildeels har meddeelt i adskillige trykte Emaaskrifter.

Efter at han i nogle Aar var ansørt under denne sin Faders Wine, blev han givet i Lære hos den berømte Apotheker Cappel paa Friderichs Hospital, som snart fattede Godhed for ham og opmuntrede ham til at lægge sig efter Medicin og Chemi. Hans aabne Hoved og naturlige Genie bragte ham ved egen Flid saa vidt, at Collegium medicum i Aaret 1763 udnævnte ham iblandt de 4 medicinske Candidater, som for Kongelig Regning fulde reise til Frankrig og studere ved Veterinærstiftelsen i Lyon. Her forblev han henimod 3 Aar med en aarlig Understøtning af 250 Rdlr.

Efter hans Hiemkomst i Aaret 1766 blev han brugt til at undersøge den da i Sialland ra-

sende Qvægsyge, og nød derfor endnu sit Reise-stipendium i 2de Aar, men maatte forresten opgive sit Haab om at dyrke og udbrede denne saa nyttige Videnskab. Tidernes uheldige Indflydelse paa Videnskaberne nødte ham til at forlade Veterinærstudiet; han tog 1768 Doctorgraden og practiserede som Menneſtelæge i Kiøbenhavn, hvor han siden blev Stadsfysikus. Men hans af sagkyndige, saavel Landsmænd som Fremmede, saavel optagne Skrifter i Dyrevidenskaben, saasom: **Danske Heste- og Qvæg-Læge**, samt: **Zuusdyrenes udvortes Egenſkaber, Røgt og Pleie**, bragte atter Nytten af Dyrelægevidenskaben i Erindring, og ved Oeders Medvirkning blev igien tænkt paa at oprette en Veterinærskole paa Friberichsborg, hvortil Abildgaard fik Ordre at udkaste Planen. Men da der i Henseende til Stedet fandtes Banskeligheder, maatte han gjøre et andet Udkast til Oprettelsen af den paa Christianshavn. Denne blev paa den afsdede Statsminister Grev Bernstorffs Foreskilling i Aaret 1773 af Kongen samtykt, og Abildgaard udnævnt til Professor og Forstander for Veterinærskolen. I Aaret 1775 blev den første offentlige Examen holden i denne Videnskab, og adskillige Officerer og Corporaler udmærkede sig fortrinlig. Derved vandt Stiftelsen mere Opmærksomhed, og man begyndte at føle, hvor gavnligt det vilde være for Cavallerie-Regimenterne, dersom nogle Officerer og Cuur-Smede kunde oplæres ved Skolen.

Efter at Abildgaard havde bragt denne Stiftelse i Form, blev han bestandig ved med lige Lyst og Kiærlighed for sin Videnskab, at gjøre den nyttig for Landet, ved at meddele sine Kundskaber med uførtroden Velvillie til Andre. Thi han besad som Lærer det Sielbne, at han taalte at see

sine Lærlinge ved Eiden af sig. Han meddeelte saa gjerne sine Tanker, glædede sig naar Andre prøvede og brugte dem, og udbredte derved megen Kundskab i Stilhed *).

Abildgaard har altsaa den Fortieneste, at han er Stifter af den danske Dyrelæge Skole, den første i Europa i Hensyn til den videnskabelige Undervisning som der gives, og i Betragtning af den Nytte den stifter: For sit Fødeland har han som Dyrelæge udrettet det vigtige, at dersom man i Fremtiden følger hans Plan, vil den ødelæggende Qvægsyge ikke kunde gribe om sig i Danmark; thi han havde Mod nok at erklære i Aaret 1779, da denne Landeplage herskede paa Langeland, at Spærren og Dræben af det anstufne Qvæg vare de eneste virksomme Midler mod dette Onde, og han havde Styrke nok til at gjøre sin Mening giældende. — Dette havde vel Oeder] ogsaa adskillige Aar tilforn sagt og givet Prøver paa ved Bordingborg. Men denne duelige Mand maatte forlade Danmark, og nu var der ingen, som enten var mere stiftet, eller nærmere berettiget til at tage sig af denne Sag, end Abildgaard.

Ikke noiet med at grandſke over Dyrenes indvortes Helbredelse og udvortes Cur, udstrakte han ogsaa sin Omhue for deres Bequemmeligheder. Ham skyldes Brugten af et nyt Beslag for Heste, som er det fuldkommenste af alt hvad man hidindtil haver.

*) Denne Beskrivelse af hans Character som Lærer skylder jeg hans Collega og værdige Eftermand Hr. Prof. Wiborg i Skriftet: *Efterretning om den Kongl. danske Veterinærskoles Indretning.*

Som Skribent har han foruden ovennævnte Skrifter, i Indledning til almindelig Naturkyndighed for Dyrelæger, 1800, udarbejdet Capitlerne om Lyset, Electriciteten, Magneten og Jordkloben, hvilke gandske ere hans, samt efter Hr. Prof. Wiborgs Tilstaaelse — som jeg ogsaa skulder adskillige af de her meddelte Efterretninger — rettet og giennemset den af ham udgivne: Veiledning til en forbedret Saareavl 1800.

Han var mere end een Gang Vice-Præsident i Landhusholdningselskabet, og har i den Anledning holdet adskillige Smaataler, som ere tildeels recenserte i den Kritiske Journal. I dette literariske Tidsskrift har han i adskillige Aar taget velsom Deel, og alle medicinske, ogsaa nogle fysiske og naturhistoriske Recensioner i denne Journal i Aarene 1769, 70, 71 og 1772 ere af hans Haand.

Saa Aar for sin Død blev han valgt til Secretair i Videnskabernes Selskab, for at assistere Hr. Conferenceraad Jacobi: og holdt i denne Qvalitet en Lovtale over Selskabets Præsident afgangne Statsminister Grev Bernstorff.

X.

Supplement til den ortografiske Ordbog.
Fjerde Bidrag.

K.

”Kjøbsted”, Bye, hvor der holdes Torv, kjøbes og sælges.
Kjønsdrift, den Drift som drager Mand og Kvinde gienfædigen til hinanden.
”Klein” udtales af mange Klen, klenlig.

Klinkesald, et, som Klinken gaaer i, naar Døren lukkes til.

”Kludrer” gjør slet Arbejde.

Knebelbart, et.

”Knepper”, slaaer Knep, it. giver Knep.

”Knibst”, som et Fruentimmer” i Holland kalde de det paa nogle Steder sprynst (springst) ventelig som springer ved enhver, der kommer hende nær.

Knixer, jeg, beier Knæet.

Knitrer, som Lynilden, ”Knitre Glimt i Glimt”.

Knubs, et, Stød.

Knubser, giver Stød.

Knøv, Adj. net paaklædt.

Knøs, en, halvvoxen Dreng.

Kogler, jeg frembringer ved Kogleri.

”Kommer” 2) transitive, komme Kød paa Suppen, Salt paa Kaalen, 3) komme sig, blive frisk.

Kontor, et, Pl. er.

Kopler, en, som sifter Partier, især i Ægtefaber.

Kort, at spille med, it. Landkort, Andre frive Kaart.

”Kost, (langt o)” at feie med.

”Kost, (kort o)”, maaske rettere Kaast.

Kosteskaf, et, s. Skaf.

Kragetær, Pl. om en ulæselig Skrift.

”Kredsløb”, Kredsgang, en s. Gang, Kreds-sang, en s. Sang o. fl.

Kreperer, døer.

Krigsdygtig, Adj.

Krigsudygtig, Adj.

”Kropies”, rettere Krøger — det hastig Krøger, som god Krog skal blive.

”Fry, Adj.” veyer. Næbbet skrives Fryg.

"Frydser", paa Soen it. sig, glar Kors paa sig.
 "Fryster" trykker sammen.

"Kryster", en, som Kraften, Marven er tryk-
 ket af.

Fujer, jeg, fujonerer.

"Kul" (fort u).

Kullert eller Kuller, om Heste som faae en
 Napus.

Kumme eller Kum, som Spokum.

"Kusker" it. om Hunden: lægger sig s. vil du
 kuse.

"Kys" et (fort y)—Kys (langt y) Imper. af kysen.
 Kysse, en, Fruentimmer. Hue.

Kær, et, s. Kiær.

L.

Lad, Adj. (langt a) doven.

Lad, et (fort a) som Dreielad, Saugelad ic.

Lage, en, Gelee.

Lagshus, rettere Laugshus, et.

Lakke, en, Lyde, Meen.

Lakkeføst, Adj. uden Lyde.

"Lammer" jeg 2) gjør lam, halt.

"Land, et" Genit. Lands, deraf, Adjecti-
 verne paalands, fralandts, Bind
 som gaaer ind paa Landet eller fra Landet.

Landprang, et, at man optiøber overalt i Lan-
 det, for at gjøre dyr Tid.

"Landvæerts, Adj. ind ad Landet" rettere: over
 Landet, langs Landet.

Laser, jeg, senderriver, river i Stykker.

Latrin, et, Lillehus, Vandhus.

"Laug" udtales Lag, et godt Lag, paa det Laug
 eller Lag.

Laugsforvandt, en, som hører til et Laug.

Ledtog, et, egentlig Krigstog, siden bruges det
 for ethvert Foretagende i Selskab med
 andre.

Lavalder, Lavdag, Lavmand, Lavsting, rette-
 re Lagalder, Lagdag, Lagmand,
 Lagsting ic.

"liden, Adj." liden, Plur. smaa.

lidenstabelig, Adj. passioneret.

Lier, eller liden, Arbeidet, faaer Fremgang; saa-
 ledes og: det Lier ad Dag 2: Dagen nær-
 mer sig. 2) liden, hover, anstaaer. —
 Engellænderne bruge like i denne Bemær-
 kelse: the more you red, Horace, the
 better you like him. "Jo mere I læser
 Horats, jo bedre vil I lide ham". Skulde
 vores liden i denne Bemærkelse ikke være
 en urigtig Udtale istedet for liker, og al-
 saa det samme som det engelske liker? I
 daglig Tale siger vi Lier, jeg kan ikke lide
 det.

Lidkøb, rettere Lidkøb, Penge som gives til
 Pant paa et sluttet Kiøb, it. som gives
 til at drikke op efter et sluttet Kiøb. See
 Ihre paa Ordet Lidkøb.

Limmerdast, ventelig et af Lyden gjort Ord, see
 Dast.

"Lin" Pandestrimmel, it. Her.

"Line, en, Snor, Pl. e" at Line dog maa være
 forskjellig fra Snor, slutter jeg af dette
 Sted: "at give en Snor Line nok, at
 den kan naae hen over de Folk der staae
 paa Landet".

"Liv, et" i levende Live.

Livagtighed, en.

Lokaliserer, jeg, bestemmer Stedet, gjør Ste-
 det kiendeligt.

"Lodbænk", en, Der Paars skriver dog Lodbænk.

"Lod" it. Kugle, Vshelod i en Bøsse, f. Ex. "os fattes Lod og Krud" Der P.

"Lod, Uld som vover paa Gaar" ovenfor er det frevet med Laad, som vel er det rette.

Lolland.

Lollik, en, sødt i Lolland.

"Lotser, jeg" bringer et Skib ved Lots i Havn.

"Lov, en" 3) Forlov, Tilladelse.

livsalig, Adj. livsaligste Gudinde kaldes Venus hos Der. P.

lovbestemt, Adj. bestemt ved en Lov, ulovbestemt, fortjener nok ikke at oplages.

Lovgivning, en, Lovs Givelse — i mange nye re Forordninger bruges Lovgivning for Lov, Befalning ved Lov og Forordninger, neppe rigtig.

"Lue", en, (to Stavelse).

"Luster, jeg, gjør Lust", it. hænger i Lusten, som: luste Varer.

"Lumper, jeg" halter, om Heste.

Lumpen, Adj. foragtelig; lade sig lumpe, lade sig tilbyde foragtelige Ting.

Lusker, jeg, lister omkring for at udforske.

"Lyng, en" 2) en Lyng Eild, et vist Antal.

Lydhul, et, hvorfra Lyden høres, f. Ex. af Klokkerne i et Taarn.

Lyster, det samme som lusker; hvorfor ogsaa bruges Luster, ventelig Frequentativ af Lusker.

Lyster, jeg, har, faaer Lyst til, it. det Lyster mig.

Lysterer, jeg, Frequentativum af lyder, lyder villig.

Læ, et, Skul for Wind og Slud; forbindes gjerne med Ly, som er det samme.

Lægd, et, vist District.

Lægsmand, en, som forestaaer et Lægd.

Læmmer, faaer Lam.

Lærdomsmand, en, Literatus.

"Løbse, lybse" være l., løbe l.

"Løn, et, Lontra" it. Indcl. i Lon, i Løndom.

Lønmiel, en, Skieldeord.

M.

"maa" om det jeg enten har Lov, eller er pligtig at giere.

"Maade" en, til Maade, bør ikke ansees som et Adv., og ikke skrives i et Ord.

"magter" eller mægter.

Magthaver, en.

majer, jeg, pryder med Maj.

"Malstrøm" hvor Vandet som ved første Syn lader til at være stille og roligt, maler Skibene ned i Dunden.

"Mand" en, naar man tæller, bliver Plur. lig Sing. som: sex Mand.

"mandbar" Adj. giftesærdig.

"Manddom" en, Mand's Mod og Hjerte.

"Marodør" omstrefsende Soldat, som har forladt Armeen for at plyndre.

"Mavepibe" som Maden gaaer igiennem ned i Maven.

Medfør, Sagens, Embedets.

meier, jeg, Korn — om Hø bruges: slaer.

Mellemstand, en, den Stand som er imellem Adelige og Tralle — altsaa hvor ingen Tralle ere, er heller ingen Mellemstand. Imidlertid bruges Ordet endnu for den Stand som er imellem Pøbel og Adel (see Pøbel), om den formuende Del af Borgerstanden.

"men, Part." bruges ogsaa til at forstikre med, som: nei men vil jeg ikke! jo men! saa men! — ifald dette ikke bør skrives: som Mand, og forstaaes: som Mand forstikre.

"menig eller mænig" forekommer sjelden uden i det Udtryk menig Mand, hvorved forståaas Bønder og Borgere, adskilte fra Adel og Øvrighed.

Mestersvend, en.

mens, Conj. imedens, medens.

"Mergel" som bruges til at gøde Jorden.

mjaver, som en Kat.

Middaftensmad, Vesperkost.

mildner, gjer mild.

"mindre" — med mindre, Conj. naar ikke.

"minker" formindsker, ogsaa Act. minke Seilene, lade nogle Seil gaae ned.

mis, er en Præp. som kan sættes foran alle Talsens Dele, for at tilkiendegive det Modsatte af det Ords Begreb som det sættes for an. Saadanne Ord har Skribenten i sin Magt at danne efter Behag, men maa bruge Skionsomhed i at danne dem, f. Ex. misfeile sin Hensigt, siger en nyere Skribent urigtigen; her havde forfeile været det rigtige Ord, fordi Begrebet af mis er det samme som af at feile. — Mistviol, bruge nogle for Tviol, men det skulde egentlig være: urigtig, ugrundet Tviol.

mislunger, det, Part. mislungen og mislinget.

"mislig, Adj." hvis Udfald er tvetydigt.

Misandie, et, Misformoelsse.

"Moder" Moderen bruges ogsaa absolute om Qvinders Fødselslem.

modt, Adj. uidentviol for modent, om et Erinde som skal forrettes i en Haft.

Molten, Træt hvorpaa Moltibar vorer.

Moltibar eller Multibar, Moltens Druer.

Montur, (Tonen paa sidste) en Soldats.

"Møs" andre skrive Mus.

morvillig, Adj. vrangvillig.

Modtvillighed, Vrangvillighed.

mopen, Adv. nasten.

"hans beste Venner selv han mopen ikke kiendte". Peer Paars.

mulder, jeg, støder Mulden itu, it. Intransitivt falder hen i Muld.

"Mundheld, et" Ord man bestandig fører i Munden, som Erik Menveds men.

myler eller mylrer — myrer ud af Porten, hos Rahbek, er ventelig en Trykfeil.

"mødes", bør ikke bruges som et Passivum, ikke: Skibet blev mødt, men Skibene mødtes.

mækker, som Geden, "mækker ud sin Lovsang".
Zetlig.

mæler, jeg, taler.

Marsfeil, et.

"mækker" it. om Mennecker: ader overflodig og lakkert.

"mødig" træt, mat, af Arbejde.

"møjsom", ogsaa mødsom.

"Mønning" Rygaas paa et Huus.

(Fortsættelsen følger).

Som jeg var i Færd med at slutte dette Hefte, mister jeg en mangeaarig Ven og Huslæge i Hr. Doctor og Stadtsyffikus Christian Elovius Mangor. Hans borgerlige og selskabelige Karakter har Hr. Prof. Rahbek i sidste No. af Danske Tilskuer skildret saa syndigt og skönt, at, om jeg ogsaa havde Rum dertil, var det uklogt af mig at lægge noget til saadant et Maleri.

I Syfland bragte det af ham i Viborg anlagte Bogtrykkeri adskillige gode Hoveder i Beværgelse, som især forsynede den af ham begyndte Viborger Samler med lærerige og nyttige Bidrag; og hans Land-Apothek, har gjort megen Nytte og vil blive ved at gjøre den endnu længe.

Han bragte sin Alder til 63 Aar, under mange Omflakninger og Forandringer af Opholds-

sted, hvorved han samlede sig en Mængde Gesa-
ringer, som gjorde ham til en brugbar Mand i
de fleste af det borgerlige Selskabs Fag.

* * *

Hr. Peter Ole Brøndsted, hvis Forsøg til Besvarelse af den i det Filologiske for i Aar ud-
satte Prismaterie kom for sildig til at kunne cer-
tere med den tidligere indkomne som har erhholdet
Prisen, har meddeelt mig en rim'rie poetisk Over-
sættelse af Achilles og Hercules' Skjolde, efter
Zomer og Hesiod, af det Græske; hvilken jeg
finder værdig at forelægges Publicum, og har for-
beholdet mig, efter Oversætterens Tilladelse, at
indrykke i næste Hefte af Journalen, da Rum-
met var betaget i det nærværende.

Udgiveren.

Indhold af Journalens første Hefte for 1801.

<p>I. Videre Beretning om Plinius den Eldre pag. 1</p> <p>II. Fortegnelse paa Comunitetets Al- umni i Januari 1801 8</p> <p>III. Fortegnelse over Alumni paa Re- gentsen i Januar 1801 9</p> <p>IV. Kongens Fødselsfest, samt ved den Leilighed uddelte Premier til de Studerende og udsatte Prisma- terier for indværende Aar 12</p> <p>V. Cicero's Forsvar for L. Murena (fortættets) 17</p> <p>VI. Juridisk Embeds-Examen i Januar Kvartal 34</p>	<p>VII. Theologisk Embeds-Examen i Ja- nuar Kvartal pag. 35</p> <p>VIII. Vigtige danske Skrifter.</p> <p>a. Plutarks Levnets Beskrivelser ved Tetens 36</p> <p>b. Udvalgte Stykker af Martial ved Guldberg 39</p> <p>c. Navnkundige Grækers korte Biographier ved Niels Hof- man Sevel Bloch 41</p> <p>IX. Dødsfald 42</p> <p>X. Supplement til den ortografiske Ords- bog. Fjerde Bidrag 44</p>
--	--